Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آوازتاجیک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

13 ноябри соли 2002. Чоршанбе № 88 (12830)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 17.30 имзо гардид.

Корҳои тирамоҳӣ — гарави ҳосили фаровон

Тирамоҳ барои кишоварзон ин марҳилаи пурҷӯшу хурӯши барои ҳосили соли оянда тайёр кардани майдонҳо мебошад. Дар мӯҳлат ва хушсифат шудгор кардани майдонҳои аз ҳосили кишоварзӣ, хусусан аз пахта холишуда нашъунамои хуби растаниҳо ва гирифтани ҳосили фаровонро таъмин мекунад. Барои ин қатъӣ риоя намудан ба ҳамаи қоидаҳои агротехникӣ тақозо карда мешавад.

Дар маҷлиси маҷмӯи агросаноатии Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, ки дар ассотсиатсияи «Ӯзагромашсервис» ба амал омад, дар ин хусус сухан рафт. Дар вай ҳолати истифодаи техникаи кишоварзии дар ихтиёри саройҳои мошину тракторӣ вуҷуддошта дар рафти гузарондани тадбирҳои агротехникии тирамоҳию зимистонӣ баррасӣ шуд.

Маҷлис таҳти раисии Нахуствазир, вазири кишоварзӣ ва хоҷагии об, роҳбари маҷмӯи мазкур Н.Юсупов гузашт.

Дар маҷлис ахбороти раиси ассотсиатсияи «Ӯзагромашсервис» Ш.Нишонов, роҳбарони иттиҳодияҳои СМТ-и Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ва вилоятҳо шунида шуд. Қайд шуд, ки дар маҳалҳо дар соҳаҳои ассотсиатсия оид ба сари вақт иҷро намудани тадбирҳои агросаноатии тирамоҳию зимистонӣ корҳои муайян ба амал бароварда мешавад. Хусусан барои шудгори хушсифати замин, ҷамъ овардани поруи маҳаллӣ, корҳои саҳроӣ техникаи зарурӣ ҷудо карда шудааст.

Вале ҳолатҳои роҳ додан ба камбудиҳо ва сусткорӣ дар ин кор ҷой доранд. Техникаи ба саҳро баровардашуда дар баъзе ҳолатҳо носоз, дар дигар ҳолатҳо бошад, бо масолеҳи сӯзишвориву молиданӣ пурра таъмин карда нашудааст. Ҳар як рӯзи тирамоҳ ғанимат аст, аз вай самарабахш истифода бурдан лозим.

Дар маҷлис Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон И.Ҷӯрабеков нутқ эрод кард.

Беҳзод НОРБОЕВ,
мухбири ӮзА.

Ҳаракату баракат

Корхонаи хурди «Чигер»-и тобеи хоҷагии ширкатии «Бирлик»-и ноҳияи Томдӣ на фақат дар хоҷагӣ, балки дар ноҳияву вилоят ном баровардааст. Баробари ба кор даромадани корхона барои деҳқонону чӯпонони натанҳо хоҷагӣ балки ноҳия қулай фароҳам оварда шуд. Акнун онҳо барои хариди сару либоси корӣ ба дигар ҷойҳо намеравaнд.

Бар замми ин якчанд нафар бо кори доимӣ таъмин шуданд.

Аҳли меҳнати корхона ба чӣ эҳтиёҷ доштани мардумро омӯхта, номгӯи маҳсулотро зиёд мекунад. Ҳоло онҳо хуб медонанд, ки бозори либосҳои зимистона чаққон мешавад. Аз ин рӯ баҳри истеҳсоли ин зумра либосҳо ҷидду ҷаҳд доранд.

Дар сурат: роҳбари корхона **Соғиндиқ Муҳаммадҷонов** дар ҳалқаи дӯзандагон.

Аксбардор: Собир ЗУФАРОВ (ӮзА).

Сафари Нахуствазири Ӯзбекистон ба Туркманистон

Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ӯ.Султонов бо боздиди кории якрӯза дар Туркманистон шуд. Ин сафар ба натиҷаҳои коре, ки оид ба ҳамкории иқтисодӣ комиссияи муштараки Ӯзбекистону Туркманистон ба амал баровардаанд, бахшида шуд.

Дар рафти сафар Нахуствазири Ӯзбекистон бо роҳбарони ҳукумати Туркманистон вохӯрд. Дар музокираҳо масъалаи дар якҷоягӣ истифода бурдан аз коммуникатсия ва захираҳои об муҳокима шуд.

Аз рӯи натиҷаи мулоқот ҳуҷҷатҳои байнидавлатӣ имзо нашуданд.

Дар Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон

8 ноябр маҷлиси навбатии Комиссияи Олий Маҷлис оид ба масъалаҳои минбаъда амиқ гардондани дигаргунсозиҳои демократӣ ва ташаккулдиҳии асосҳои ҷамъияти шаҳрвандӣ дар Ӯзбекистон, ки барои амалӣ гардондани вазифаҳое, ки дар маърӯзаи И.Каримов дар иҷлосияи нӯҳуми парлумон даъвати дуюм муайян шудааст, ба амал омад. Маҷлис таҳти раисии роҳбари комиссия, ҷонишини Раиси Олий Маҷлис Б.Бугров гузашт.

Иштирокдорони маҷлис лоиҳаи Консепсияи амиқгардонии минбаъдаи ислоҳоти судию ҳуқуқӣ, ки беҳдошти таъминоти молиявӣ ва моддию техникӣ кори судҳоро дар шароити иқтисодиёти бозоргонӣ, таҳия намудани дигар тадбирҳое, ки ба таъминоти мустақилӣ ва таъсирнокии сохти судию ҳуқуқӣ нигаронда шудааст, пешбинӣ менамоянд, баррасӣ намуданд. Ба мақсади баланд бардоштани самарабахшии ҳокимиятҳои судӣ дар консепсия даровардани тағйиротҳо ба Кодекси ҷиноию просесуалии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, таҳия намудани таҳрири нави Кодекси ҷавобгарии маъмурӣ, лоиҳаҳои кодекси маъмурию мурофиавӣ, қонунҳо «Дар бораи судҳои холис», «Дар бораи даровардани тағйироту иловаҳо ба Кодекси ҷиноию иҷроияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон» пешбинӣ шудааст.

Комиссия инчунин лоиҳаи Консепсияи такмилдиҳии асосҳои ҳуқуқии минбаъда демократиконии ҳаёти ҷамъиятию сиёсӣ, фаъолияти воситаҳои ахбори оммавӣ, ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои шаҳрвандон ва ташаккулдиҳии ҷамъияти шаҳрвандиро баррасӣ намуданд. Дар ҳуҷҷат самтҳои асосӣ ва вазифаҳои фаъолияти эҷодкории қонунӣ дар соҳаи ҳифзи ҳуқуқи шаҳрвандон, озодии сухан ва воситаҳои ахбори оммавӣ, инчунин рушди институтҳои ҷамъияти шаҳрвандӣ муайян шудаанд. Ин самтҳо дар асоси меъёрҳои ҳуқуқҳои байналхалқии оммаэътироф намуда, озодкунии зина ба зинаи тамоми ҷонибҳои ҳаёти ҷамъиятӣ ва сохтмони давлатӣ, ташаккулдиҳӣ ва пурзӯр гардондани механизми назорати ҷамъиятӣ барои фаъолияти мақомоти ҳокимиятҳои иҷроия, зина ба зина ба ҳокимиятҳои маҳаллӣ додани ҳуқуқҳои мақомоти марказии ҳокимиятҳои давлатӣ таҳия шудаанд. Ҷиҳати муваффақ шудан ба ин мақсадҳо таҳия намудани қонунҳои наву такмилёфта, ки ба амал баровардани тамоюли «Аз давлати пурқудрат ба ҷамъияти тавонои шаҳрвандӣ» нигаронда шудааст, пешбинӣ шудааст.

Иштирокдорони маҷлис ҳамаи лоиҳаҳои пешбаришудаи консепсия ва нақшаҳои тадбирҳоро аз вазъият истифода бурда ва ба тарзи амалӣ муҳокима карданд, аз рӯи онҳо як қатор мулоҳизаҳои муҳим баён намуданд. Комиссия қарор дод, ки онҳоро бо назардошти даровардани таклифу мулоҳизаҳо қабул намояд.

Вохӯрии мутахассисон

Дар Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон бо лоиҳаи «Кӯмак кардан ба ривоҷи ҷараёни демократикунонӣ дар Ӯзбекистон», ки дар доираи барномаи ТАСИС-и Комиссияи Иттиҳоди Аврупо дар Олий Маҷлис ба амал бароварда мешавад, якҷоя бо Кумитаи қонунгузорӣ ва масъалаҳои судию ҳуқуқӣ сӯҳбати «мизи мудаввар» баргузор гардид.

Дар вай лоиҳаи Қонун «Дар бораи мақомоти намояндагони халқи Палатаи қонунгузорӣ ва аъзоёни Сенати Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон» , ки аз ҷониби гурӯҳи муштараки корбастҳои Ӯзбекистону Аврупо таҳия шудааст, мавриди баррасӣ қарор гирифт. Дар маҷлис намояндагони халқи Олий Маҷлис, кормандони дастгоҳи Олий Маҷлис, институти мониторинги қонунгузории дар амалбудаи назди Олий Маҷлис, Суди Олӣ, Вазорати адлия, Академияи сохтмони давлатию ҷамъиятӣ, олимон, ҳуқуқшиносон, инчунин намояндагони партияҳои сиёсӣ ва ташкилотҳои ғайридавлативу ғайритиҷоратӣ иштирок карданд.

Ин вохӯрии мутахассисон ба давоми муҳокимаи лоиҳаҳои қонунҳои қаблан тақдимшуда «Дар бораи Палатаи қонунгузории Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон», «Дар бораи Сенати Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон», ки 21 октябри соли равон мавриди баррасӣ қарор ёфтанд, табдил ёфт.

Чи хеле ки дар маҷлис қайд шуд, Олий Маҷлис дарёфткунандаи асосии лоиҳаи «Кӯмак кардан ба ривоҷи ҷараёни демокртикунонӣ дар Ӯзбекистон»-и барномаи ТАСИС ба ҳисоб меравад. Дар рафти ба амал баровардани вай иштирокдорони лоиҳа оид ба ҷонибдории тадбирҳои соҳаи дигаргунсозиҳои демократии мамлакатамон корҳои муҳимро ба амал мебароранд ва дар таҳияи қонунҳои асосии ба парлумони оянда алоқаманд иштирок мекунанд.

Дар бадали якчанд моҳ оид ба тайёр кардани лоиҳаи қонунҳо «Дар бораи мақоми намояндагони халқи Палатаи қонунгузорӣ ва аъзоёни Сенати Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон» корҳои пуршиддат ба амал бароварда шуданд. Дар пеш бошад корҳои ба лоиҳаҳои қонунҳое, ки оид ба ҳар ду палатаи мақомотиояндаи олии қонунгузории Ӯзбекистон таҳия шудааст, мувофиқ гардондани лоиҳаи қонуни мазкур меистад.

Дар маҷлис ба масъалаҳои калонмиқёс дахл карданд. Онҳо ба ҳамаи ҷонибҳои мақоми парламенти оянда ва аъзоҳои Сенат тааллуқ доранд. Иштирокдорони «мизи мудаввар» таклифоту тавсияҳои муҳими консепсуалӣ ва мушаххас даровaрданд. Ҳамаи онҳо дар доираи лоиҳаи зикршудаи барномаи ТАСИС ба назар гирифта мешаванд ва мукаммал гардонда, дар ҳолати такмилёфта ба бенефисиари лоиҳа пешбарӣ мегардад. Инчунин ба комиссияи давлатӣ оид ба тайёр кардани қонунҳои Ҷумҳурияти Ӯзбекистон тақдим мегардад. Комиссияи мазкур бо ташаббуси Президент Ислом Каримов созмон ёфта буд.

Маҷлиси «мизи мудаввар» дар муҳити шавқовар ва корчаллонӣ гузашта, мубодилаи афкори фаъол ба амал омад.

(ӮзА).

Мулоқот дар вазорати корҳои хориҷӣ

Аъзоёни ҳайати вакилон таҳти сарварии ҷонишини котиби давлатии ИМА Лорн Крейнер 8 ноябр дар Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон шуданд.

Ҳангоми мулоқот бо роҳбари идораи сиёсати берунии мамлактамон Абдулазиз Комилов қайд шуд, ки ҳамкории байни Ӯзбекистон ва ИМА аз ҳар ҷиҳат самарабахш мегузаранд. Равобити васеъ дар соҳаҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ, савдою иқтисодӣ, ҳамкорӣ дар таҳкими тамоюлҳои демократӣ, ҳифзи ҳуқуқи инсон, мубориза бар зидди терроризми байналхалқӣ далели равшани ин мебошад.

Дар рафти музокира ҷонибҳо оид ба масъалаҳои минбаъда васеъ гардондани ҳамкорӣ мубодилаи афкор намуданд.

(ӮзА).

Грант ба мактабҳои Самарқанд

Дар байни Вазорати маорифи халқи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ва Сафорати Ҷопон дар бобати ҷудо намудани грант ба микдори 170 ҳазору 388 доллар барои панҷ мактаби таълими ҳамагонии Самарқанд карордод дар Бизнес-сентри пойтахт ба имзо расид.

Ин бори аввал нест, ки ҳукумати Ҷопон ба соҳаи маорифи ҷумҳурӣ грант ҷудо менамояд ва ин дафъа ба мактабҳои рақами 5 ва 3 шаҳри Самарқанд, рақами 27-уми ноҳияи Сиёби Самарқанд, рақами 23-ум ноҳияи пахтачӣ ва рақами 15 ноҳияи Ургут бо мақсади таъмин намудани ин мактабҳо бо таҷҳизоти замонавӣ ба ин миқдор пул ҷудо хоҳад кард.

Қарордодро дар хусуси ин грант дар ҳузури муовини аввали вазири маорифи халқи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Рустам Аҳлиддинов Сафири Фавқулодда ва Мухтори Ҷопон дар Ӯзбекистон ҷаноби Кавато Акио ва директорони ин мактабҳо ба имзо расонданд.

—Барои мактаби рақами 27-уми ноҳияи Сиёб ба миқдори 23 ҳазору 910 доллар грант тахсис гардид,—мегӯяд мудири шӯъбаи маорифи халқи ноҳияи Сиёб Бахтиёр Отаев.—Қарор шуд, ки дар чанд рӯз аввал мо мактабро таъмир менамоем, то ин ки то ба он ҷо овардани таҷҳизоти ҷопонӣ синфхонаҳо барои устувор намудани онҳо муносиб гардад. Пеш аз он ки мактаби ноҳияи мо ба ин грант муносиб дониста шавад, котиби сеюми сафорати Ҷопон Ҳаясӣ Томоюкӣ дар мактаби рақами 27 буд ва бо тамоми имконот ва шароити он ошно шуд.

Тоҷибой ИКРОМОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».

Ҳоло дар заводи пахтатозакунии «Ӯзбекистон», ки дар ноҳияи Юқоричирчиқ воқеъ аст, кор дар ҷӯшу хурӯш аст. Завод дар мавсими имсола 16,5 ҳазор тонна пахта қабул кард. Дар ин ҷо 350 нафар бо саъю кӯшиши дучанд меҳнат мекунанд. Барои онҳо тамоми шароитҳо фароҳам оварда шудааст. Се маҳал хӯроки гарм барои коргарон дар худи завод тайёр карда мешавад.

Дар сурат: лаҳзаи кор дар заводи пахтатозакунӣ.

Аксбардор Ҳ. АВВАЛОВ.

Ҷамъияти шаҳрвандӣ макони иҷтимоист

Ба ҳамагон аён аст, ки аз рӯзҳои аввали ба даст омадани истиқлолият дар мамлакатамон ба сохтани давлати демократии ҳуқуқбунёд ва ҷамъияти озоди шаҳрвандӣ диққату эътибор пурзӯр гардидааст. Дар айни замон барои дар сохтмони давлатӣ ва ҷараёнҳои идоракунии давлат ва ҷамъият фаъолона иштирок намудани шаҳрвандон кулли шароит фароҳам оварда мешавад. Сарвари давлатамон Ислом Каримов дар китоби хеш: «Ӯзбекистон дар остонаи садаи XX1: таҳдид ба бехатарӣ, шартҳои барқарорӣ ва кафолатҳои тараққиёт» ба масъалаи мазкур диққату эътибори калон нигаронда, зикр кардаанд: «Барои мо ҷамъияти шаҳрвандӣ ин макони иҷтимоист. Дар ин макон устувории қонун таъмин гардида, вай барои ба камол расондани инсон монеъгӣ намекунад, балки кӯмак мерасонад. Он барои амалӣ гардондани манфиатҳои шахс, ба рӯи об баровардани ҳуқуқу озодиҳои он кӯмак мерасонад».

Маълум аст, ки шарти муҳимтарини ҷамъияти шаҳрвандӣ ин баланд бардоштани нақш ва аҳамияти муассисоти ғайридавлатӣ ва ҷамъиятӣ дар ҳаёти ҷомеа мебошаду дар навбати худ амалан дар ҳаёт татбиқ кардани усулияти «Аз давлати пурқувват—ба ҷамъияти пурқувват» аст. Ин бошад, марҳала ба марҳала тадриҷан кам намудани нақши сохторҳои давлатӣ дар ҳаллу фасли бисёр вазифаҳое мебошад, ки қабл аз ҳама, бо ҷараёнҳои иҷтимоиву иқтисодӣ алоқаманданд, ки бояд ин вазифаҳо ба зиммаи ташкилотҳои ҷамъиятӣ во гузошта шаванд. Ва ин маънои маҳдуд сохтани мудохилаи давлатро ба доираи иқтисодӣ, ба доираи фаъолияти сохторҳои хоҷагӣ, дар навбати аввал ба соҳаи хусусӣ дорад. Яъне нақши давлат пеш аз ҳама ба муайян намудани самтҳои стратегии тараққиёти иқтисодиёт нигаронда шуда, ба иҷрои ҳамаҷонибаи қонунҳои қабулгардида, таъмини бечунучарои меъёрҳои қабулшуда нигаронда, ба ташаббус ва тадбиргарӣ рағбат бахшида, барои субъектҳои хоҷагидорӣ шароити зарурӣ ва якхела фароҳам овардан зоҳир мегардад. Дар айни замон қувват бахшидани нақши назорати ҷамъиятӣ, аз он ҷумла назорати халқӣ ҷиҳати ба ҳаёт татбиқ кардани қонунҳо ва меъёрҳое, ки дар мамлакат қабул шудаанду амал мекунанд ва албатта, аз болои фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ аҳамияти муҳим касб мекунад. Дар ин бобат амал кардан ба усулияти «Адолат — дар татбиқи муназзами талаботи қонун» низ хеле муҳим аст. Ва амалияи ҷаҳонӣ собит кардааст: ҳар қадар вазифаҳои назоратии давлат қувват бахшида шавад, ҳар қадар шӯъбаву бахшҳо ва мақомоти иловагии назорони давлатӣ таъсис дода шавад, ҳамон қадар бештар амалиёти ноҳақи маъмурон ва коррупсияву ришватхӯрӣ меафзояд. Аз ин рӯ ҳар чӣ бештару беҳтар назорати халқӣ тақвият бахшида шавад, аз болои фаъолияти давлат назорати ҷамъиятӣ пурзӯр гардонда шавад, кор ранги дигар гирифта, беҳбудӣ таъмин карда мешавад.

Ва дар ин бобат дар мамлакатамон корҳои муайяне ба иҷро расонда шуданд ва мешаванд. Аз он ҷумла, тадриҷан, давра ба давра вазифа ва ҳуқуқҳои мақомоти марказӣ ва олии ҳокимиятӣ ба мақомоти поёнии ҳокимияти давлатӣ, ба мақомоти худидораи шаҳрвандон гузаронда мешаванд. Аз ҷумла, алҳол вазорати буҷаи маҳаллӣ ба зиммаи мақомоти ҳокимияту идораҳои маҳаллӣ вогузошта шудааст ва аҳамияти калон дорад. Чунки маҳз ҳамаи масъалаҳои иқтисодӣ аз тариқи молия ҳаллу фасл мегарданд. Ва ин ҷараён қавиву инкишоф меёбад, шакл ва механизмҳои равшану муфидро дар бар мегирад.

Вале масъалаи тақвият ва вусъати мақомоти худидораи шаҳрвандон—муассисоти маҳаллӣ ва дигар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ташкилотҳои шаҳрвандон алҳол асоси сиёсати давлати моро ташкил медиҳад. Дар ин бобат мисолҳои сершумор овардан мумкин аст. Аз он ҷумла, мақомоти худидораи шаҳрвандон масъалаи додани кӯмакпулиҳо ва кӯмакро ба шаҳрвандон худашон мустақилона ҳаллу фасл мекунанд. Дар бобати ба вуҷуд овардани ҷамъияти шаҳрвандӣ, нақши иштироки фаъолонаи шаҳрвандон дар ҷараёнҳои сиёсӣ, дорои маданияти баланди сиёсӣ будан низ аҳамияти ҳалкунанда касб мекунад. Чунки барои бо суръати баланд пеш рафтани ҷамъият, инкишофи муносибатҳои байни давлату ҷамъият, барпо кардани ҷамъияти шаҳрвандӣ муносибати нав зоҳир кардан талаб карда шуда, пеш аз ҳама мустаҳкам кардани муносибатҳои байни ду давлату ҷамъият, давлату шаҳрванд ва шаҳрванду ҷамъиятро тақозо дорад. Ва он истифода бурдани технологияҳои нав ба навро талаб мекунад, ки хоси тинати миллӣ бошанд. Яке аз ин технологияҳо, ки аз озмоиш гузаштаасту дар тамоми мамлакатҳои аз нигоҳи иқтисодӣ мутараққӣ ва демократӣ истифода гардидааст, «Паблик Риленшз» ном дорад. Тарҷумаи таҳтуллафзии он маънои «Алоқа бо ҷамоат» ном дорад. Ва он дар пойгоҳи мулоқоти байни давлату ҷамъият дар асоси меъёрҳои қонунӣ, озод, самимона ва меъёрҳои ахлоқӣ пеш бурда мешавад. Ва технологияи мазкур дар бобати барҳам задани низоми маъмуриву фармондиҳӣ нақши калон мебозад. Зеро он ҳамкории байни давлат ва ҷамъиятро ба роҳ монда, баъзе монеаҳои дар ин бобат ба амаломадаро хушӣ ба хушӣ ҳаллу фасл мекунад, воситаи махсусеро ба вуҷуд меоварад, ки ҳам ба давлат ва ҳам ба ҷамъият муфид мебошад. Дар айни замон технологияи мазкур барои афзудани обрӯву эътибори мақомоти давлатӣ, мустаҳкам шудани ҳокимияти давлатӣ кӯмаки калон мерасонад. Алоқа тавассути ин технология дар пойгоҳи ҳамкорӣ ва баробарӣ амалӣ мегардад. Яъне ҷамъияту давлат аз ҳамдигар пайваста бохабар гардонда мешаванд.

Дар натиҷа давлат аз сиёсати худ ҷамъиятро мунтазам бохабар месозаду баробари ин аз фикру мулоҳизаҳои ҷамъият дар бобати сиёсати худ мунтазам бархурдор мешавад. Ва он дар бобати қабул кардани қарору қонунҳои муҳим нақши калоне мебозад.

Иштироки фаъолонаи шаҳрвандон дар бобати қабули қонуну қарорҳо аҳамияти калон дошта, яке аз омили муҳим оиди сохтани ҷамъияти озоди шаҳрвандист.

Таъмин намудани ошкорбаёнӣ ва шаффофӣ инчунин бо масъалаи инкишоф наёфтаи механизмҳои омӯзиши афкори ҷамъиятӣ иртиботи зич дорад. Афкори ҷамъиятӣ дар ҳолати ҷамъияти шаҳрвандӣ барометри он мебошад. Дар ин бобат нақши воситаҳои ахбори оммавӣ калон аст. Яъне воситаҳои ахбори оммавӣ муносиби номи худ—ҳокимияти чаҳорум бояд гарданд. Охир воситаҳои ахбори оммавӣ механизми муҳим дар бобати амалӣ гардондани назорати ҷамъиятӣ оиди иҷрои қонуну қарорҳо, фаъолияти давлату шахсони мансабдор мебошанд. Баробари ин воситаҳои ахбори оммавӣ минбари озоди баён кардани фикру мулоҳизаҳои шаҳрвандон гарданд, арзишу мафҳумҳои демократиро ҳимоя кунанд, корҳои фаъолонаро дар бораи такомул бахшидани шуурнокии сиёсӣ, ҳуқуқӣ ва иқтисодии мардум ба иҷро расонанд. Тезондани рушди соҳаи иттилоот, таъмини озод намудани воситаҳои ахбори оммавӣ бояд меҳвари ҳатмии ҷараёни ташаккули асосии ҷамъияти шаҳрвандӣ бошанд. Аз ин рӯ, матбуоти воқеан демократӣ наметавонад ва набояд бо ишора зиндагӣ кунад, бояд дар ченаки воқеи ҳаёт ба сар бурда, масъалаҳои муҳими иҷтимоиву иқтисодӣ ва ҳаёти сиёсиро ба миён гузошта, он масъалаҳоеро, ки аҳолиро бефарқ намегузорад, ба муҳокимаи умумихалқӣ гузошта, ба онҳо баҳои танқидӣ диҳад ва баробари ин ба қарорҳо ва фаъолияти сохтори давлатӣ ва идоравӣ баҳои холисона диҳад.

Демократиконииояндаи ҷамъияти мо ва ташаккул додани муассисоти шаҳрвандӣ мустақиман ба боло рафтани фаъолияти сиёсии аҳолӣ, иштироки фаъолонаи он дар ҳаёти сиёсӣ, ҷамъиятӣ ва давлатӣ вобастагӣ дорад. Ва он пурзӯр гаштани фаъолияти ташкилотҳои ҷамъиятӣ, аз он ҷумла аҳзоби сиёсиро тақозо дорад.

Азбаски мо ҷамъияти шаҳрвандиро макони иҷтимоӣ қарор додаем, аз ин рӯ яке аз самти муҳимтарини тараққиёти минбаъдаамон ва таҷдиди босифати ҷамъияти мо ин татбиқ кардани он на дар сухан, на дар коғаз, балки дар ҳаёти воқеӣ усулиятҳои демократӣ, ки кафолатгари зарурӣ барои ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, озодии сухан ва воситаҳои ахбори оммавӣ, инчунин ошкорбаёнӣ ва шаффофии ислоҳоте мебошад, ки дар ҷамъият ба амал меоянд.

Б.НОРАЛИЕВ,
номзади илми фалсафа.

Мармари Нурато дар Украина

Дар шаҳри Днепропетровски Украина филиали фаръии корхонаи «Нуратомармар» ба кор оғоз намуд. Вай асосан бо фурӯши тахтасангҳои мармарии сафеду сиёҳ, шлакоблокҳо, хишт ва дигар масолеҳи бинокории дар Нурато истеҳсолшуда шуғл меварзад. То имрӯз ба Украина қариб якуним ҳазор метри мураббаъ тахтасангҳои мармарин содир карда шудааст.

Талабот ба мармари Нурато, ки вай аз мармарҳои машҳури итолиёвиву юнонӣ ҳеҷ мондание надорад, рӯз аз рӯз меафзояд. Бо харидорон дар бораи то охири сол ба 200 ҳазор доллари ИМА расонда додани тахтасангҳои мармарӣ аҳду паймон шуд.

Ҷамоаи корхона дар Екатеринбург ба кушодани ин зумра корхона тайёрӣ мебинад.

Ёркул УМАР,
мухбири ӮзА.

Ба пешвози даҳсолагии Қонуни Асосӣ

Қомуси бахту саодат

«Табиист, ки Конститутсияи ҳар кадом давлат ирода, рӯҳ шуури ҷамъиятӣ ва фарҳанги мардумашро ифода мекунад. Конститутсия ин маҳсули хирадмандии сиёсӣ ва тафаккури мардум аст».

Ислом КАРИМОВ.

Халқи Ӯзбекистон 8 декабри соли кунун даҳсолагии қабул гардидани Конститутсияи аввалини давлати мустақили Ӯзбекистонро мутантан қайд мекунад. Ва он бори дигар азму иродаи халқ, мутаффиқӣ ва сулҳхоҳу некирода будани мардуми Ӯзбекистони сермиллатро намоиш медиҳад.

Баъди ба даст омадани истиқлолияти давлатии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон дар фурсати кӯтоҳ роҳи худии сохтмони иқтисодӣ, сиёсӣ, иҷтимоӣ, фарҳангро муайян намуд. Азбаски озодӣ ва ҳуррият бидуни хунрезӣ ва зӯроварӣ ба даст омад, акнун зарур буд, ки аз нигоҳи қонунӣ тамоми роҳи минбаъдаи пешрафт арзёбӣ карда, таҳким бахшида шавад. Дар айни замон халқ тахти сарпарастии Президенти худ роҳи ба худ хосу моси пешрафтро интихоб намуд. Ва ҳамаи дигаргуниҳои дар ҷамъият рух дода, анъаноти аз ниёкон меросмонда мебоист дар Қонуни Асосӣ акси худро пайдо мекард. Дар он садоқат ба ғояҳои ҳуқуқҳои инсон, истиқлолияти давлатӣ, дарки масъулияти амиқ дар назди насли ҳозира ва оянда, такя ба таҷрибаи давлатдории ӯзбекистониён, эҳтиром ба демократия ва қонуният, эътирофи усулиятҳои маъмули ҳуқуқи байналхалқӣ, таъмини ҳаёти сазоворона ба шаҳрвандони Ӯзбекистон, эҷоди ҷамъияти башардӯстонаи ҳуқуқбунёд ва дар ниҳояти кор, таъмини сулҳу осоиши миллӣ, байнишаҳрванди таҷассуми худро пайдо мекард.

Ҳамин тавр комиссияи махсус тахти сарпарастии Президенти аввалини Ӯзбекистон ба таҳияи Қонуни Асосӣ шурӯъ намуд.

Қариб ду сол таҳияи он давом кард. Ҳуҷҷатҳои Созмони Милали Муттаҳид, Эъломияи умумиҷаҳонии ҳуқуқи башар, ҳуқуқҳои маъмули байналхалқӣ, таҷрибаи конститутсионии мамлакатҳои мутараққии демократӣ аз қабили ИМА, Ҷопон, Канада, Олмон, Фаронса, Португалия, Итолиё, Шветсия, Туркия, Испониё ҳамчунин мамолики Шарқ—Ҳиндустон, Покистон, Миср ва ғайра омӯхта, баъзе нуктаҳои қонунҳои асосии ин мамлакатҳо истифода гардидаанд. Дар айни замон лоиҳаи Конститутсия ба муҳокимаи умумихалқӣ пешкаш гардид ва беш аз дуним моҳ мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Дар ин бора сарвари давлатамон дар асари худ «Ӯзбекистон-давлати ояндааш бузург» чунин зикр намудаанд: «Конститутсияи нахустини мо қомуси демократист. Чунки барои таҳияи лоиҳаи он мо қариб ду сол кор кардем. Дар бадали дуним моҳ вай аз муҳокимаи умумихалқӣ гузашт ва дар ин давр аз дурдонаҳои ҳикматҳои халқӣ ғанӣ гардид».

Алқисса, Қонуни Асосӣ 8 декабри соли 1992 аз ҷониби вакилони халқ-иштирокдорони иҷлосияи ёздаҳуми Шӯрои Олии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон қабул гардид ва рӯзи қабули он иди умумихалқӣ эълон гардид.

Бояд тазаккур дод, ки халқи Ӯзбекистон аввалин конститутсияи давлати мустақили худро бо рӯҳбаландӣ, фахру ғурур ва ҳисси ватандӯстӣ пешвоз гирифт. Қонуни Асосиро ҳамчун маҳаки пурқуввати боло рафтани фаъолнокии сиёсӣ ва меҳнатии тамоми миллату халқиятҳое пешвоз гирифт, ки дар Ӯзбекистон умр ба сар мебаранд.

Ва он иқдоми муҳим дар роҳи демократикунонии минбаъдаи ҷамъият гардид.

Дар суханронии худ Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов дар иҷлосияи VI Олий Маҷлис августи соли 1996 зикр намуданд, ки «Дар ҳаёти мамлакатамон моҳи декабри соли 1992 қабул гардидани Конститутсияи Ӯзбекистон воқеаи калони сиёсӣ гардид. Ягон давлат мустақил шуда наметавонад, агар дар Қонуни Асосии худ усулияти сохтори давлатӣ, ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, асосҳои иқтисодӣ ва самтҳои стратегии рушди ҷамъиятро муайян накунад.

Дар мо тамоми асосҳо ҳастанд бигӯем, ки Конститутсияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ба меъёру талабҳои аз ҳама замонавие ҷавобгӯст, ки дар ҷомеаи ҷаҳонӣ қабул гардидаанд.

Имрӯзҳо Конститутсия ҳақиқатан асос, таҳкурсии ба вуҷуд овардани заминаи қонунгузориву ҳуқуқии давлати мустақиламон гардидааст».

Акнун саволи ҳаққонӣ бармеояд: Конститутсияи мо бо кадом ҷиҳатҳояш фарқ мекунад?

Саравал, бояд гуфт,ки ҷиҳати асосии Конститутсияи Ҷумҳурияти мустақили Ӯзбекистон ин рушд бахшидан ва амиқ гардондани демократияи воқеӣ мебошад. Ва инро дар тамоми бобу моддаҳои он мушоҳида кардан мумкин аст. Пеш аз ҳама арзи амали муассисот ва шаклҳои демократияи воқеӣ, таъсири онҳо ба тамоми ҷонибҳои сохтори ҷамъиятӣ ва давлатӣ, тамоми ҳаёти давлати мустақили Ӯзбекистон вусъат дода шудаанд. Махсусияти Қонуни Асосӣ дар аз нигоҳи қонунӣ таҳким бахшидани пурзӯркунии нақши мақомоти сернамояндаи ҳокимияту идораи давлатӣ, иштироки васеи мақомоти худидораи шаҳрвандон, ташкилотҳои ҷамъиятиро дар идоракунии ҷамъияту давлат зоҳир мегардад.

Дар Қонуни Асосӣ возеҳу равшан, аз нигоҳи қонунӣ пурра ҳуқуқҳо ва озодии иҷтимоиву иқтисодӣ, сиёсии шаҳрвандон баён гардидаанд, ки ҷиҳати декларативӣ не, балки мушаххасан татбиқ гардиданро дар бар гирифтааст. Бисёр нуктаҳои Қонуни асосӣ аз рӯҳи демократии воқеӣ саршор мебошад, ки аз иқдоми муҳим дар бораи бозсозии муносибатҳои ҷамъиятие гувоҳӣ медиҳад, ки ба ҷумҳурияти мустақил ва рушди соҳибихтиёронаи он хосу мос мебошад. Конститутсия аз рӯи моҳият, фалсафа, ғоя ҳуҷҷати сифатан нав аст. Аз тамоми сарватҳои башар мо пеш аз ҳама чизи қимматтарин инсонро ҷудо кардем ва дар ҳамин асос кӯшиш кардаем, ки ҳалли оқилонаи ҳуқуқии муносибатҳои байниҳамдигарии шаҳрванд, ҷамъият ва давлатро дарёбем.

Халқамон дар тӯли бисёр асрҳо давлати адолатнок, ҷамъияти фаровон ва ҳаёти озодро орзу кардааст. Чунин ҷамъият ва ҳаёти озодро дар Конститутсияамон таҷассум гардидааст, дар вай шаклҳо, симои ахлоқии он муайян гардидааст.

Конститутсия ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳои ҳам давлат, ҳам ҷамъият ва ҳам як шаҳрвандонро муқаррар кардааст. На танҳо муқаррар кардааст, балки мутобиқати онҳоро ба ҳамдигар пайваст ҳам сохтааст. Боз як сифати муҳими Қонуни Асосиамон аз ҳамин иборат аст, ки вай ҳуқуқ ва озодии инсонро таҳким бахшидааст, озодии виҷдон ва эътиқодро таъмин сохтааст.

Муқаддасии Конститутсияамон боз дар он зоҳир мегардад, ки вай асосҳои сулҳу осоиш, мӯътадилӣ, ризоятро муайян кардааст, ки кафолатгари тараққиёти дилхоҳ мебошад.

Ҷиҳати муҳими Конститутсия дар ҳамин мебошад, ки вай вазифаи дорулфунуни бузургро ба ҷо меоварад ва ба мо дар ин бобат сабақ медиҳад, ки бо кадом сифатҳо ба мақсад расидан мумкин аст, то ҷамъияте созем, ки дар бораи он орзу доштем.

Яке аз ҷиҳатҳои муҳими Қонуни Асосӣ дар он зоҳир мегардад, ки дар он муносибатҳои мутақобила байни шахсият ва давлат аниқ муайян гардидаанд. Дар Қонуни Асосӣ фаслҳои алоҳида тахти унвонҳои:«Ҳуқуқҳои асосӣ, озодиҳо ва ӯҳдадориҳои инсон ва шаҳрванд», «Шахсият ва ҷамъият» ҳастанд ки дар он равобити барнаканандаи шахсият дар ташкилотҳои ҷамъиятиву сиёсӣ, иҷтимоиву иқтисодии ҷамъияти ҷумҳурият возеҳу равшан нишон дода шудаанду ки заминаи асосии амалӣ гардондани ҳуқуқу озодиҳои шаҳрвандони Ҷумҳурияти Ӯзбекистонро ташкил медиҳанд.

Дар Конститутсия аз нигоҳи қонунӣ усулиятҳои умумии баробарии шаҳрвандони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон дар назди қонун таҳким ёфта, феҳристи пурраи маҳакҳои баробарӣ нишон дода шудаанд. Аз он ҷумла, дар моддаи 18 чунин иншо гардидааст: «Ҳамаи шаҳрвандони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон сарфи назар аз ҷинс, нажод, миллат, забон, дин, аҳволи иҷтимоӣ, эътиқод, вазъи шахсӣ ва ҷамъиятиашон ба ҳуқуқҳо ва озодиҳои якхела соҳибанд ва дар назди қонун баробар мебошанд:»

Дар Конститутсия дар ин бора фикрҳо тақвият дода, зикр гардидааст, ки шаҳрванди Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ва давлат бо ҳамдигар бо ҳуқуқҳои ба якдигар дахлдор ва ҷавобгарии байниҳамдигарӣ вобаста мебошанд, ҳуқуқҳо ва озодиҳои шаҳрвандон, ки дар Контситутсия ва қонунҳо мустаҳкам карда шудаанд, шикастнопазир мебошанд ва касе ҳуқуқ надорад, ки бидуни суд аз онҳо маҳрум кунад, ё маҳдуд созад. Ба амал баровардани ҳуқуқҳо ва озодиҳои шаҳрванд набояд манфиатҳо, ҳуқуқҳо ва озодиҳои қонунии дигар шахсон, давлат ва ҷамъиятро вайрон созад.

Аз қабули Қонуни Асосӣ даҳ сол сипарӣ шуд. Дар ин муддат нуктаҳои Қонуни Асосӣ дар ҳаёт воқеан татбиқ гардидаанд. Мо аз низоми пештараи тоталитариву амрдиҳиву фармондиҳӣ тамоман даст кашида, ба сӯи ҷамъияти озоди шаҳравандӣ ва давлати демократии ҳуқуқбунёд гомҳои устуворона мегузорем, ки асоси онро иқтисоди бозаргонӣ ташкил медиҳад. Ва инро на танҳо халқамон, балки саросари ҷаҳон эътироф мекунад. Ба туфайли собитқадамона дар ҳаёт татбиқ кардани Қонуни Асосӣ, дар асосу талаби он таҳия намудани қонунҳову меъёрҳои қонунгузорӣ кору фаъолиятамон пешрафтро дар ҳамаи соҳаҳо таъмин мекунад, нишонаҳои ҷамъияти озоди шаҳрвандӣ торафт бештар ба назар бармехӯрад. Ва он обрӯву эътибори байналхалқии давлати ҷавонамонро боз ҳам баланд бардошт. Саросари ҷаҳон аз он бохабар мегардад, ки Ӯзбекистон ҳамчун давлати мустақили ҳифозатгари сулҳу осоиш, садоқатманд ба ғояҳои демократия пеш меравад, аз ҳама муҳимаш, ба шаҳрвандони худ роҳи васеъро дар бобати иштирокашон дар идоракунии ҷамъияту давлат боз намудааст.

Ҷашнгирии 8 декабр—Рӯзи Конститутсия барои мо анъанаи нек ва одати хубе мегардад. Ва онро мо бояд бо қаноатмандии бузург зикр намоем ва худ ба худ савол диҳем: сабаби он дар чист? Барои чӣ сол то сол дар ҳаётамон муносибат ба Конститутсия тағйир меёбад, эҳтиром нисбати он пурзӯр мегардад?

Гап дар сари он аст, ки саравал он қомуси бахту саодати мардуми мо мебошад ва кадом комёбиву мақсадҳоро имрӯзҳо дар ҷамъиятамон ба даст наоварем, асоси ҳамаи онро Қонуни Асосии ҳаётамон ташкил медиҳад.

Баъдан Қонуни Асосӣ дар солҳои истиқлолият комёбии аз ҳама калонро бахшид: симои ҷамъиятамонро тағйир дод, аз нигоҳи маънавӣ инкишоф додани одамонро таъмин сохт,сарвати маънавии одамонро бой гардонд, шуурнокии миллӣ ва дараҷаи сиёсии онҳоро хеле баланд бардошт. Ва шаҳрванди имрӯзаро ба одамоне қиёс кардан мумкин нест, ки солҳои 1990-1991 ҳаёт ба сар бурдаанд.

Боз як далел: Конститутсия барои ҳар яки мо, барои давлатамон,ҷамъиятамон, барои ҳар як инсон ҳамчун байрақамон,нишонамон, суруди миллиамон азизу мӯътабар гардидааст.

Аз ҳама муҳимаш, шаҳрвандонамон ба нуктаҳои Конститутсия қатъан риоя намуда, бунёдкорони фаъоли ҷамъияти нав мегарданд, дар идоракунии корҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ фаъолона иштирок менамоянд, тамоми сатҳи фаъолияти давлативу хоҷагидорӣ ба дараҷаи баланди сифатӣ расидааст, тамоми кори мақомоти ҳокимияту идораи давлатӣ, ташкилотҳои давлативу ҷамоатӣ маҷрои дурусти худро пайдо карда, ваколатҳои пешниҳодгардидаро васеву собитқадамона амалӣ мегардонанд..

Дар бораи аҳамияти Конститутсия ҳарф зада, онро ба фикри сарвари давлатамон ҷамъбаст намоем,худ аз худ равшан мегардад, ки нақши Қонуни Асосӣ ва аҳамияти он дар чӣ зоҳир мегардад: «Қабули нахустин Конститутсия дар таърихи Ӯзбекистони озод эҳёи ҷумҳурияти мо, гузоштани пойдевори тавонои истиқлолияти ҳақиқии моро таҷассум менамояд.

Конститутсияе, ки мо ба сифати Қонуни Асосӣ қабул кардем, давлати моро давлат, миллати моро миллат мекунад.»

Мудассир САИДАЗИМОВ, дотсенти кафедраи факултаи ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Ӯзбекистон ба номи М. Улуғбек, номзади илми ҳуқуқшиносӣ.

Ҷавонони асри XXI

Ду рафиқ таҳсил мегиранд

«Баҳри амалӣ гардидани нақшаҳои мо зарур аст мутахассионе тайёр карда шаванд, ки навандешанд ва бо ғояҳои нав мусаллаҳанд».

Ислом Каримов.

Магистрони Донишгоҳи давлатии аграрии Тошканд—Алишер Шоумаров ва Руслан Гилимшин дар қатори даҳҳо нафар ҷавонони ҷумҳурият гирандагони идрори (стипендия) Давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон маҳсуб меёбанд. Ҳар ду бисту ду солаанд, аълохонанд, чанд забонро медонанд, бо компутер кор мекунанд, дар шабнишиниҳо фаъоланд, варзишро дӯст медоранд.

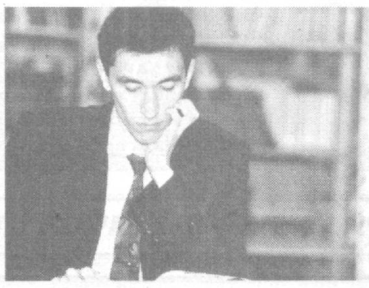

Алишер Шоумаров.

Аввалӣ маркетинг аст. Алишер вақте ки даҳ сол дошт дар ҷаҳони компутер гаштугузор мекард. Ӯ дар ташкили Интернет—маркази дастгирии корчаллонии хурду миёнаи маҳаллаи ба номи Акмал Икромови ноҳияи Ҳамзаи пойтахт фаъол иштирок менамояд. Моҳи июл дар ИМА буд ва ғолиби гранти «Cohran» дониста шуд, ки пуштибонаш департаменти Давлатии ин мамлакат аст.

Алишер иштирокдори бисёр лоиҳаҳои байналхалқӣ аст. Дар татбиқи Барномаи миллии тайёр кардани кадрҳо саҳми муносиб мегузорад, ки он иборат аст аз системаи таҳсили масовӣ дар мактабҳои олии мамлакат. Ин саъйи ӯ якҷоя бо донишгоҳи Мэриленди Амрико, вазорати хоҷагии деҳоту оби мамлакат ва Донишгоҳи давлатии аграрии Тошканд амалӣ мегардад.

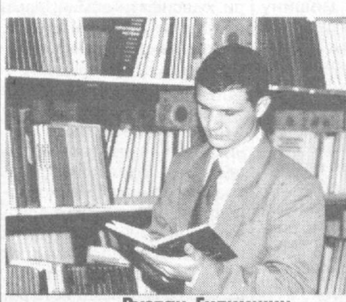

Руслан Гилимшин

Руслан бо ғалла сару кор дорад. Ӯ навъҳои нави соиро кашф менамояд. Мехоҳад ин рустании судбахш дар иқлими гарм ва минтақаҳои шӯр низ ҳосили хуб диҳад. Пайдост, ки аз ин растанӣ садҳо номгӯй маҳсулот тайёр кардан мумкин аст. Ҳамчунон аз он барои чорво ғизо месозанд. Олими ҷавон дар таҷрибаҳои хеш аз беҳтарин усулҳои биотехнологӣ истифода мекунад.

Бигзор, қадамҳои аввалини ҷавонон дар соҳаи иқтисодиёт ва хоҷагии деҳот ноҳамвор бошанд, вале саъю ҳаракат ва орзӯҳои неки онҳо, ки мехоҳанд давлати мустақили мо гул-гул шукуфад ва сарватманд гардад, сазовори дастгирист.

Рустам ШАГАЕВ, мухбири ЎзА.

Қадамҳои тараққиёт

НАМАНГОН. Яке аз корхонаҳои калонтарини саноати сабуки ҷумҳуриамон ҷамъияти саҳҳомии бофандагии «Намангонтекстил» 35-сола шуд. Аҳли меҳнати корхона дар давоми ин солҳо истеҳсолотро хуб ба роҳ монда, сифату самаранокии маҳсулотро афзун гардониданд. Пеш аз ҳама дар корхона техникаву технологияи нав, ки имконияти истеҳсоли маҳсулоти баландсифату рақобатбардошт ва қобили андозаҳои ҷаҳониро дорост, васл гардидааст. Тамоми сеххои корхона ба азнавкоркунии ашёи хоми худӣ—пахтаи ватанӣ ихтисосонида шуд.

Имрӯзҳо дар ҷамъияти саҳҳомӣ соле 6 ҳазор тонна риштаи пахта ва калоба, 22 миллион метр газвори пахтагин, 310 ҳазор метр газвори нобофандагӣ истеҳсол мегардад. Аз газвори истеҳсоли худ дар сеххои либосдӯзӣ соле ба арзиши 140 миллион сӯм маҳсулоти тайёри серхаридор истеҳсол мешавад.

Дар фабрикаҳои ҷамъияти саҳҳомӣ бо технологияи пешқадам ҷиҳозонии сеххо идома дорад. Дар фабрикаи ресандагии коргоҳ дастгоҳҳои замонавии заводҳои мошинсозии «Трутчлер», «Гроссенхайнер», «KCSM», «Шлафхорст»-и Олмон васл гардидааст, ки имконияти соле истеҳсоли 2,5 ҳазор тонна калобаро медиҳад.

Бо вусъати истеҳсолот салоҳияти содиротии корхона меафзояд. Алҳол маҳсулоти корхона ба кишварҳои Англия, Фаронса, Португалия, Юнон, Италия, Туркия ва Белорус фурӯхта мешавад.

А.НУРИДДИНОВ.

16 миллион сӯм – фоидаи соф

Фирмаи «Зилол сув»-и Бағдод дар озмуни вилояти Фарғона, ки «Ташаббус-2002» ном дошт, ғолиб баромад. Фирма бо кофта ба истифода додани чоҳҳои дренажӣ ва оби нӯшиданӣ машғул аст. Ба таъсиси он акнун чор сол шуда бошад ҳам, аллакай ба туфайли кори пурсамараш сазовори эътибору эҳтиром гардид.

Тадбиркорий Ҷаҳонгир Мадаминов боиси он шуд, ки мутахассисони пуртаҷриба дар ин фирма ҷамъ шаванд. Ӯ худ мутахассисест, ки дар соҳаи гидрогеология таҷрибаи калон дорад, Алихон Солиев барин соҳибкасби таҷрибаи 25-сола доштаро ба кор ҷалб намуд. Кордонии акаи Алихону ташкилотчигии Ҷаҳонгир як шуду ду бригада ба фаъолият оғоз намуд, техникаи даркорӣ низ ёфт шуд. Устоҳо Тӯхтасин Муродов, Ғафурҷон Халилов, Рустам Мустафоқулов, Мирзоҷон Мамадалиев, ки ҳар кадом таҷрибаи 25-30 солаи кор доранд, дар ривоҷу равнақи кори фирма саҳми калон доранд. Чунки ҳар яки онҳо моҳирони касби худ. Онро нағз медонанду дӯст медоранд.

Ҷамоаи мазкур аз натиҷаи кори порсолаи худ 98 миллион сӯм ба даст овард, ки 16 миллион сӯми он фоидаи соф аст. Дар ин муддат фақат дар ҳудуди Риштон баҳри нест кардани захобаҳо 8 дренаж кофтанд. Азбаски натиҷаҳои кори фирма ба ҳама маъқул аст, барои кор бисёр хоҷагиҳо маҳз ба ҳамин фирма муроҷиат менамоянд.

Дар зарфи се моҳи соли равон ин фирма 22 миллион сӯмина корҳоро ба сомон расонд. То охири соли ҷорӣ фоидаи софи ин фирма аз порсола дида хеле зиёд хоҳад буд.

Барори кори «Зилол сув» намунаест аз пешрафти сиёсати иқтисодии пешгирифтаи давлати соҳибистиқлоли мо.

Аҳмадҷон ТӮХТАСИНОВ,
ш.Фарғона,
деҳаи Ёрмазор.

«Ӯзбекэнерго» ба сармоягузорон рӯ меорад

Ширкати давлативу саҳҳомии «Ӯзбекэнерго» ягона муассисае мебошад,ки дар Ӯзбекистон тамоми сохтори истеҳсоли баркро фаро мегирад ва дар шабакаи нақли барқ бошад, дар Осиёи Марказӣ 50 фоизи имконотро дар даст дорад. Дар қатори дигар корхонаҷот саҳмияҳои «Ӯзбекэнерго» низ ба фӯруш баровардa мешавад.

«Ӯзбекэнерго» на танҳо чун ширкати истеҳсоли барқ аст, балки дар фарогирии он маҷмӯи корхонаҳое вуҷуд дорад, ки бо лоиҳакашиву сохтмон, тармиму истифодабарӣ машғуланд.

Имрӯз тавоноии барқи ширкат ба ҳадди 11,2 млн.кВт. ҳисоб меёбад. Асоси онро барқи гармидиҳанда, ки онҳо 9 воҳиданд, ташкил менамояд. Ва ин ТЭС-ҳо дар якҷоягӣ 9,8 млн. кВт. қувваро соҳибанд. Чор воҳиди ин ТЭС-ҳо бештар аз 1 млн. кВт. нерӯ доранд, ки дар байни онҳо ТЭС-и Сирдарё муқтадиртарин аст, ки тавоноии он 3 млн. кВт муқаррар гаштааст.

ГЭС-ҳои шабакаи шомили «Ӯзбекэнерго» аз ҳаҷми умумии барқи ҷумҳурӣ 1,4 млн. кВт-ро ташкил менамоянд.

Хати нақли барқи шабакаи «Ӯзбекэнерго» новобаста аз қувваи онҳо 230 ҳазор километрро дарбар мегирад. Маъмулан аз манбаъҳои истеҳсоли барқ хатҳои 220-500 кВ. онро нақл мекунад, ки тӯли умумии он 7,5 ҳазор км. мебошад.

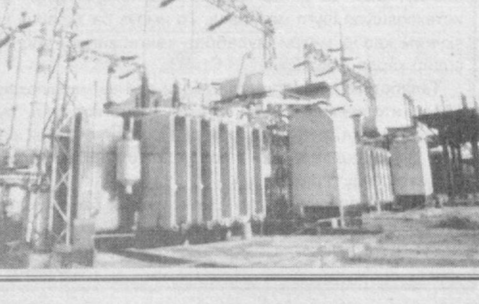

Аз бозе, ки ширкати давлативу саҳҳомии «Ӯзбекэнерго» соли 2001 бо фармони президент созмон дода шуд, дар қадами аввали ислоҳоти соҳа, корхонаҳои хурди тавлид ва тақсими барқ ба вуҷудоварда, мувофиқи Барномаи қабулшуда зина ба зина саҳҳомӣ намудани он татбиқ мегардад.

Тақдимот ва ошноӣ бо сектори «Ӯзбекэнерго» дар идораи ин ширкат ба амал омад, ки мақсад аз он шинос намудан бо фаъолияти ҷамъиятҳои саҳҳомии ширкат, ҷалб кардани сармояҳои хориҷӣ дар ҷараёни бозсозии техникии он ва идораи сохтор, инчунин рушди ҳамкории ба тарафайн муфид буд. Чаҳор истгоҳи барқи гармидиҳанда — Сирдарё, Тошканд, Фарғона ва Муборак аз рӯи лоиҳаи инфиродӣ бо иштироки сармоядорони хориҷӣ дар сандуқи аввалияи ин истгоҳҳо 48 фоизро ташкил медиҳад.

Т. ИКРОМОВ.

Маҷлиси навбатии Шӯрои ҷумҳурии мутобиқсозӣ оид ба рағбатноксозии рушди тадбиргарии хурду миёна ба амал омад. Ба вай ҷонишини Нахуствазир, раиси Шӯро Р.Азимов раисӣ кард.

Рушди тадбиргарии хурду миёна

Дар маҷлиси Шӯрои мутобиқсозӣ дар бораи натиҷаҳои тадқиқотҳои иҷтимоӣ дар мавзӯи «Муҳити корчаллонӣ дар Ӯзбекистон аз назари намояндагони тадбиргарии хурду миёна», ки дар доираи барномаи ҳамкории техникии Корпоратсияи байналхалқии молиявӣ тайёр шудааст, ахборот шунида шуд.

Дар маводҳои тадқиқотӣ, ки 1500 корхонаҳои хурду миёна ва тадбиргарии хусусиро фаро гирифтааст, қайд шудааст, ки ҳукумати Ӯзбекистон сиёсати иқтисодиеро пеш мебарад, ки ба ҷонибдории субектҳои тадбиргарии хурду миёна нигаронда шуда, яке аз самтҳои афзалиятноки рушди иқтисодиёт ба ҳисоб меравад. Натиҷаҳои тадқиқотҳо нишон доданд, ки умуман субектҳои тадбиргарии хурду миёна чораву тадбирҳоеро, ки оид ба фароҳам овардани шароитҳо барои рушди тадбиргарӣ андешида мешавад, мусбӣ арзёбӣ мекунанд. Тартиби нави бақайдгирии «ба як дариҷа» ҷараёни ба қайдгириро хеле содда гардонд ва вайро ба 8-12 рӯз кам кард. Тадбиргарони хусусӣ, фирмаҳои хурд ва корхонаҳои кӯчак қайд намуданд, ки нисбат ба дигар корхонаҳо камтар андоз месупоранд. Шумораи санҷиши фаъолияти субектҳои тадбиргарии хурду миёна назаррас кам шуд, барои рағбатноксозӣ ва афзоиши амалиётҳои содиротӣ тамоми шароитҳо фароҳам оварда шуд.

Баробари ин субектҳои тадбиргарии хурду миёна қайд намуданд, ки ҳангоми кор бо бонкҳои тиҷоратӣ муаммоҳои зиёд вуҷуд доранд. Ба ғайр аз ин бар хилофи ҳуқуқҳои тадбиргарон фаъолияти онҳо аз ҷониби мақомоти тафтишотиву назораткунандаи мухталиф санҷида мешаванд. Санҷишҳои зиёд дар вилоятҳои Сирдарё, Ҷиззах ва баъзе дигар вилоятҳо (дар як сол то 10-11) қайд шудааст.

Шӯрои мутобиқсозӣ ба вазорати молия, Бонки марказии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон тавсия додааст, ки якҷоя бо вазорату идораҳои манфиатдор таҳлили ҷавобии муаммоҳои мавҷударо гузаронанд ва оид ба ҳалли муаммоҳои зоҳиршуда таклифоташонро ба маҷлиси навбатии Шӯрои мутобиқсозӣ тайёр намоянд.

Дар маҷлис фаъолияти Бунёди ҷонибдории тадбиргарии хурд ва соҳибкории хусусӣ (Бизнес-фонд) ва Оҷонсӣ оид ба ҳифзи суғуртавии тадбиргарии хусусӣ ва соҳибкории хурди «Мадад» баррасӣ шуд.

Таъкид шуд, ки Бизнес--фонд дар давраи гузаштаи соли 2002 барои бо маблағ таъмин крдани лоиҳаҳои сармоягузории субектҳои тадбиргарии хурду миёна бо роҳи кушодани хатҳои вомӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ қариб 4 миллиард сӯм, аз он ҷумла, барои ташаккулдиҳии маблағи стартии тадбиргарони нав 2,3 миллиард сӯм равон намудааст.

Баробари ин аз рӯи натиҷаҳои баррасӣ ба Бунёди ҷонибдории тадбиргарии хурд ва соҳибкории хусусӣ тавсия дода шуд, ки оид ба васеъ гардондани ҳаҷми хизматрасонии лизингӣ ба субектҳои тадбиргарии хурду миёна чораҳои фаврӣ андешад, оид ба ҷалб намудани грантҳои институтҳои хориҷии молиявӣ барои расондани кӯмаки ахборию консалтингӣ ба тадбиргарӣ, таҳсили тадбиргарон, ташкил намудани коромӯзии тадбиргарон дар мамлакатҳои хориҷӣ фаъолиятро пурзӯр гардонад, тартиби тақсим намудани захираҳои вомиро аз рӯи минтақаҳо бо назардошти эҳтиёҷи онҳо ба захираҳои вомӣ муайян намояд, назоратро барои фаъолияти марказҳои ахборию консалтингии созмондодашуда мувофиқи вазифаҳое, ки дар оинномаҳояшон муайян шудаанд, пурзӯр гардонад, дар азнав тайёр кардани кадрҳои мавҷуда ва бо мутахассисони дорои касбҳои дахлдори марказҳои ахборию консалтингӣ сарпур гардондани он, инчунин дар рушди хизматрасонӣ аз рӯи тадқиқотҳои маркетингӣ ва ба бозор баровардани молҳою хизматрасонии тадбиргарон кӯмак расонад.

Ба Оҷонсӣ оид ба ҳифзи суғуртавии соҳибкории хусусӣ ва тадбиргарии хурди «Мадад» тавсия шуд, ки ба субектҳои тадбиргарии хурду миёна дар шароити имтиёзнок додани ҳифзи суғуртавӣ аз таваккалкории тадбиргариро таъмин кунад, оид ба омӯхтани бозори хизматрасонии суғуртавӣ, аз ҷумла, оид ба омӯхтани эҳтиёҷ ба ҳифзи суғуртавии тадбиргарии хурду миёна, эълони хизматрасонии суғуртавӣ, хусусан дар ноҳияҳои дурдасту деҳот корҳои маркетингиро пурзӯр гардонад, шабакаи сершохаи агентҳои суғуртавиро бо истифодаи имкониятҳои зершӯъбаҳои ноҳиявию шаҳрии Палатаи молофарандагону тадбиргарон ва Бизнес-фонд ташаккул диҳад.

Инчунин, Шӯрои мутобиқсозии ҷумҳурӣ ҳисоботи ҳокимони ноҳияҳои Нурато, Гурлан, Қаравулбозорро дар бораи созмон додани шароитҳо барои рушди тадбиргарии хурду миёна дар минтақа, аҳволи ҳифзи ҳуқуқи тадбиргариро шунид.

Қайд шуд, ки дар давраи гузаштаи соли 2002 дар кори ҳокимиятҳои мазкур оид ба фароҳам овардани шароитҳо барои рушди тадбиргарии хурду миёна, соҳибкории хусусӣ ба пешравиву натиҷаҳои мусбии муайян муваффақ шуданд.

Баробари ин таъкид шуд, ки дар бобати рушди тадбиргарии хурду миёна камбудиҳои ҷудогона ҳам вуҷуд доранд. Масалан, дар ноҳияҳои Қаровулбозор, Нурато, Гурлан дар соли 2002 лоиҳаҳои сармоягузорӣ амалӣ гардонда нашудааст, маҳсулоти субектҳои тадбиргарии хурду миёна ба содирот баровварда нашудааст, фактҳои дахолат карданиі ҳокимиятҳову мақомоти идоракунӣ ба фаъолияти субектҳои тадбиргарӣ ҳамоно давом доранд. Аз рӯи натиҷаҳои баррасӣ фаъолияти ҳокимияти ноҳияи Нурато ғайриқаноатбахш дониста шуд.

Аз рӯи масъалаҳои баррасишуда қарорҳои дахлдори Шӯрои мутобиқсозии ҷумҳурӣ қабул шуд.

(ЎзА).

Маросими тақдимот

Чанде пеш дар маркази илмии ёрии таъҷилии тиббии вилоят маросими тақдимоти васоити техникии ёрии таъҷилии истеҳсоли ИМА баргузор гардид.

—Ислоҳоти соҳаи тиб дар ҳудуди вилоят мувофиқи талаби замон идома дорад. Дар маркази вилоят ва ноҳияҳо шифохонаҳои махсуси илмии ёрии таъҷилии тиббӣ ифтитоҳ гардидааст, ки ба беморони вазнин имкони додани ёрии зарурро ба вуҷуд овардааст.

Техникаи мураккаби тиббии Амрико, ки ба маркази ёрии таъҷилии тиббӣ тақдим мегардад, имконияти табобат кардани касалиҳои вазнинро фароҳам меорад,— гуфт дар маросими тақдимот ҳокими вилоят Т.Ҷабборов.

Мухбири худамон.

Пурсишу посух

55-солагии зодрӯзи андалеби сарзамини Афғонистон сипарӣ гардид. Ман мисоли ӯ ягон Зоҳири дигар надидаам, ки оҳангу навояш, лаҳну овозаш бетакрор бошад. Ӯ ҳамдгӯи маъшуқ буду номаш Аҳмад ва ба чашми мухлисонаш бо таронаҳои шӯрангезаш зоҳир гардид.

Дар деҳаи мо ягон хонаводаеро пайдо кардан душвор аст, ки шайдои сурудҳои ӯ набошад. Ва ягон рӯзе нест, ки аз деҳаи мо савту садои ӯ баланд нагардад. Худам акнун ба синни 24 даромада бошам ҳам, 18 сол боз бе мусиқии ҷонбахши ӯ зиндагиро беоҳангу бемазмун ҳис мекунам.

Мӯҳтарам кормандони рӯзномаи дӯстдоштаамон! Хоҳиш дорем, ки бахшида ба 55-солагии зодрӯзи ин андалеби хушнаво мақолаеро барои мухлисони Аҳмад Зоҳир, ки дар Ӯзбекистон сершуморанд, омода созед. Дар он сурат арвоҳи ӯ боз як бор шод мегардид. Чунки дар ин бобат дар «Овози тоҷик» дар солҳои мухталиф маводҳои бисёре чоп гардида буд ва умедвор ҳастем, ки хоҳиши мо беҷавоб намемонад.

Бо камоли эҳтиром Ашрафи Гулрези ЮНУСЗОДА, аз ноҳияи Китоби вилояти Қашқадарё.

Пайванд

Вассофи ишқи пок ва дӯстӣ

Суруди ту зи дил хезад, нишинад боз бар дилҳо,
Чу амвоҷи хурӯшон мекашад худро зи соҳилҳо.
Ту гарчи дар баҳори ошиқӣ дигар намерӯйӣ,
Гули овозат умре сар барорад аз гили дилҳо.
(Мӯҳтарами Ҳотам).

Вақте ки номи Аҳмади Зоҳирро вирди забон меорем, овози форам, лаҳни гуворову тозаи кӯҳистон, чаҳ-чаҳи булбулони чаманистон, манзараҳои пурфайзи табиат пеши назар ҷилвагар мегардад. Дарҳақиқат, Аҳмади Зоҳир бо овози фораму дилчасп ва оҳангҳои дилнавозу бетакрори худ дили шунавандагони сершуморро натанҳо дар кишвари хеш—Афғонистон, балки берун аз он ба ваҷд овардаасту тасхир намудааст.

Дар бораи шахсияту санъат ва маҳорати эҷодии Аҳмади Зоҳир як-ду сухан рӯйи коғаз овардан аз як ҷиҳат мушкил ва аз ҷониби дигар осон аст. Мушкилӣ дар он аст, ки перомуни шахсияту санъати нотакрори ин овозхони мумтоз бузургон бисёр навиштаанду менависанд. Аз онҳо фузунтар ва волотар баён кардани шарҳи ҳоли ин сарояндаи беназир аз ҷиҳате осон аст. Осонӣ дар он аст, ки ҳар гоҳ, ки суруду таронаҳои Аҳмади Зоҳирро мешунавед, дили кас ба туғён меояд, қалби шунаванда бо суруру илҳоми тоза саршор мегардад ва перомуни ин эҷодкори бузург фикрҳои тоза тавлид мееёбанд. Ба тариқи мисол мисраҳои зеринро бо оҳанги форами Аҳмади Зоҳир ҳар касе бишнавад албатта бефарқ намемонад, қалби шунаванда ба ҷӯш меояд:

Фақат сӯзи диламро дар ҷаҳон парвона медонад,
Ғамамро булбуле, к-овора шуд аз лона медонад.

ё ин ки:

Имшаб ба қиссаи дили ман гӯш мекунӣ,
Фардо маро чу қисса фаромӯш мекунӣ.

Аҳмади Зоҳир вассофи ишқи ҳақиқии инсонӣ буд. Бузургии Аҳмади Зоҳир дар ҳамин аст, ки ҳар як суруду таронаи ӯ бемислу нотакрор ва пурмаъно аст. Ҳар боре, ки суруди ӯро гӯш мекунед, маъниҳои наву тозаро барои худ кашф менамоед. Ба қавле, ки суруду оҳанг ва таронаҳои Аҳмади Зоҳир ба дили сомеъон намезанад ва кас баъди якчанд бор шунидан ҳам озурдаву безор намегардад.

Дар кунҷи дилам ишқи касе хона надорад,
Кас роҳ дар ин кулбаи вайрона надорад.
Дилро ба кафи харкӣ диҳам боз пас орад,
Кас тоби нигаҳдории девона надорад.

Аҳмади Зоҳир барои халқ месуруд ва мардум ӯро бисёр дӯст медоштанд ва медоранд. Ӯ ошиқи табиати зебои кишвари худ, ошиқи зиндагӣ, ба маънои томаш ошиқи ҳақиқии ҳаёт буд. Аз ҳамин сабаб бошад, ки дар таронаҳои Аҳмади Зоҳир оҳангҳои зиндадилӣ, инсондӯстӣ, зебопарастӣ, васфи ахлоқу одоби шарқона саршоранд:

Чун дарахти фарвардин пуршукуфа шуд ҷонам,
Домане зи гул дорам, бар чӣ кас бияфшонам.
Эй насими ҷонпарвар, имшаб аз барам бигзар,
В-арна инчунин пургул, то саҳар намемонам.

Рӯҳияту кайфияти ҳаётдӯстӣ, боварӣ ба ояндаи дурахшони кишвари худ саросари таронаҳои ӯ танинандоз мегардад. Ӯ вассофи озодӣ, истиқлоли кишвари хеш буд, ки инро дар байти зерин диданамон мумкин аст:

Ватан, ишқи ту ифтихорам,
Ватан, дар роҳат ҷон нисорам.

Аҳмади Зоҳир дар зиндагӣ марде буд хушсалиқа ва хушсадо, ки аз хоки Афғонистон бо боли сурудҳояш ба ҳафт иқлим парвоз карда, ба дили мухлисони сершумораш роҳ ёфтааст. Ӯ оҳанг эҷод мекард, оҳанги дилнавозу ҷаззоб. Ӯ шеър менавишт, шеъри эҳсосу андеша, шеъри зиндагӣ. Ӯ месуруду зумрае аз мухлисонаш дарун-дарун мегиристанд. Ба маънои том ӯ ҳазорон мухлисонашро ба шӯру шодӣ меовард. Аҳмади Зоҳир барои ҳамагон месуруд:

Зиндагӣ охир сарояд, бандагӣ даркор нест,
Бандагӣ гар шарт бошад, зиндагӣ даркор нест.
Бо ҳақорат гар биборад, бар сарат борони дур,
Осмонро гӯ: бирав, борандагӣ даркор нест.

Дар сурудҳои ӯ, барҳақ чеҳраи оҳангсози мӯъҷизакор, овозхони соҳир ва хушсавод падидор мегардад. Ҳатто суханҳои оддиву содда ба мисли «Ҳар ҷо, ки сафар кардам, ту ҳамсафарам будӣ», дар овози ӯ ва ба оҳанге ки ӯ мехонад, он қадар дилнавозу дилнишин, сӯзон ва ҷаззоб садо медиҳанд, ки шунавандаро беихтиёр моту маҳбут месозад. Аҳмади Зоҳир, ки шеърро хеле хуб мефаҳмиду худ ҳам шеър менавишт, барои суруд албатта шоҳбайти ғазалро интихоб мекард ва ончунон оҳанги дилхарошу таъсирбахш мебаст ва он қадар сеҳру назокате ба он ҷой мекард, ки ҳангоми шунидан ҳар як сомеъро ба худ зуд ром мекард. Сурудҳои ӯ ҳамагуна инсонро ба худ мекашад, мафтун месозад, ҳамнафасу ҳамдарди худ менамояд.

Бисёр намояндагони миллатҳои дигарро дидам, ки бо як шунидан мафтуни оҳангу овози Аҳмади Зоҳир мешуданд ва бидуни тарҷума ба маънии тарона сарфаҳм мерафтанд. Дарҳақиқат, ҳунари асилу маҳорати баланд ба таблиғу тарҷума эҳтиёҷ надорад. Ин аст боз як нишонаи бузургии Аҳмади Зоҳир.

Мегӯянд, ки бузургон чандон умри дароз намебинанд. Зиндагии онон барқвор мегузарад. Яъне чун раъду барқи баҳорон медурахшанду мераванд. Зиндагии Аҳмади Зоҳир низ шабеҳи барқ буд. Ӯ гӯё, ки кӯтоҳии умри худро пай бурда бошад, дар яке аз таронаҳояш чунин суруда буд:

Марги ман рӯзе фаро хоҳад расид,
Дар баҳори равшан аз амвоҷи нур.

Ӯ дар яке аз рӯзҳои гарму равшани тобистон—14 июни соли 1980, ҳамон рӯзе, ки 23-сол муқаддам дида ба олами рӯшан кушода буд, қурбони фитнакорони зиддихалқии афғон гардид. Ҳамон рӯз тамоми Афғонистон мотам гирифта буду ҳама мегиристанд. Аз дидагони пиру барно ва хурду калон донаҳои ашки талху сӯзон мерехтанд. Аҳмади Зоҳир гӯё ин ҳолатро пешгӯйӣ карда бошад, дар яке аз сурудҳояш ба ғазали Ҳофизи Шерозӣ чунин гуфта буд:

Бигзор то бигирям, чун абр дар баҳорон,
К-аз санг нола хезад, рӯзи видои ёрон.
Ба сорбон бигӯед, аҳволи оби чашмам,
То бар шутур набандад, маҳмил ба рӯзи борон.

Соли равон ба зодрӯзи ин овозхони хушсалиқа 55- сол пур мешавад. Беш аз бист сол аст, ки ӯ дар байнамон нест. Гарчанде Аҳмади Зоҳир ҷисман дар байнамон набошад ҳам, овози беназири ӯ, оҳанги дилошӯби ӯ, рӯҳи ӯ мудом ҳамроҳи ҳазорон-ҳазор мухлисонаш мебошад.

А.НУРИДДИНОВ.

Ба эҳтироми мардум сазовор гашта...

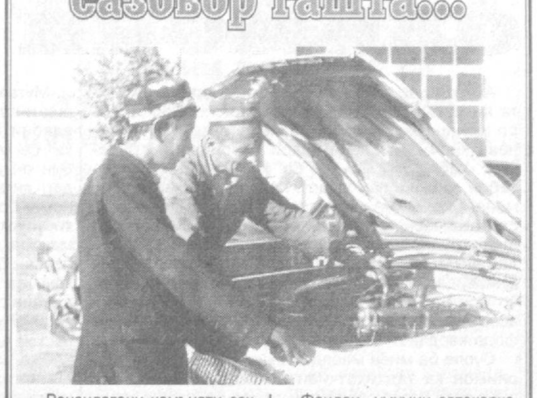

Ронандагони ҷамъияти саҳҳомии автокорхонаи рақами 57-и ноҳияи Чуст асосан барои кашонидани борҳои хоҷагии халқ ва ба манзилашон расонидани шаҳрвандон шуғл меварзанд.

Дар автокорхона ба туфайли аҳлу тифоқӣ ва риоя кардан ба интизоми меҳнат реҷаи нӯҳмоҳаи хизматрасонӣ ба шаҳрвандон бо воситаи нақлиёт ва кашонидани борҳои хоҷагии халқ барзиёд иҷро гардид. Дар зарфи 9 моҳ 665 ҳазор тонна борҳои хоҷагии халқро кашонида, ба ҷои 79 миллиону 500 ҳазор сӯми дар реҷа буда, 148 миллиону 940 ҳазор сӯмина кор ба иҷро расонида шуд. Бо ифодаи дигар нақша 187 фоиз иҷро гардид. Нисбати ҳамин вақти соли гузашта дар ин соҳа зиёда 9 миллиону 268 ҳазор сӯм фоида ба даст оварда шуд.

Реҷаи бо автобусҳо ба манзилашон расонидани шаҳрвандон низ барзиёд иҷро карда шуд. Дар нӯҳ моҳи гузашта ронандагони автокорхона 6 миллиону 900 ҳазор нафар шаҳрвандонро ба манзилашон бурданд. Дар ин ҷода ба ҷои 80 миллиону 750 ҳазор сӯм 107 миллиону 593 ҳазор сӯм фоида гирифта реҷаи ба пешгузоштаашонро ба 133 фоиз иҷро намуданд.

Фоидаи умумии автокорхона дар зарфи нӯҳ моҳ ба ҷои 160 миллиону 250 ҳазор сӯм ба 256 миллиону 534 ҳазор сӯм расид.

Чунин комёбиҳо маҳз ба туфайли меҳнати шоёни ронандагон, муҳандис-механик ва таъмирчиёни автокорхона ба даст оварда шудааст. Мо номи ронандагони автомошинҳои боркаш Исоқҷон Абдуллоев, Юнусҷон Очилов, Муродҷон Шералиевҳо, ронандагони автобусҳо Охунҷон Умаров, Қурвонбой Мамаҷонов, Зарифҷон Зарифов, таъмирчиён Шоазим Шоаҳмедов, Бахтиёр Абдураҳимовҳоро бо фахр ба забон мегирем.

Ҷамоаи автокорхона дар чунин рӯзҳои иқтисоди бозаргонӣ аз имкониятҳои дохила пурра истифода бурда, таъмири қисмҳои асосии автомошинҳоро дар автокорхона ба роҳ мондаанд. Аз тарафи ихтироъгарон ва таъмирчиён коркарди қисмҳои эҳтиётии автомошинҳо ба роҳ монда мешавад. Барои автомошинҳои хориҷӣ таъмири бинои зимистона ба охир мерасад.

Анвар МУРОДОВ.

Дар акс: таъмирчиёни двигатели автомошина **Рустамхон Тошхонов** ва **Ғуломҷон Рустамовҳо** дар сари кор.

Суратгир муаллиф.

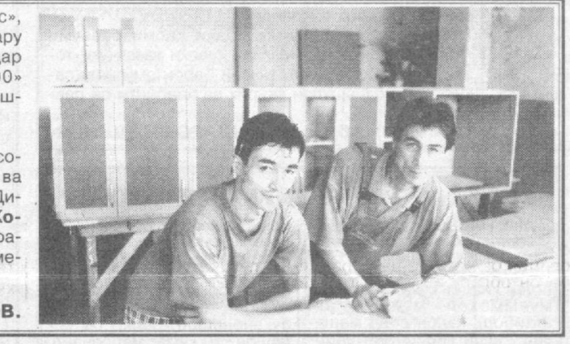

Фирмаи хусусии «Макс», ки бо истеҳсоли мебел, дару тиреза шуғл меварзад, дар озмуни «Тадбиркор-2000» ғолиб омада, ҷои якумро ишғол намуда буд.

Дар суратҳо: 1.Мебелсозон **Наримон Османов** ва **Рустам Зайдуллин. 2.** Директори фирма **Сергей Корогодов** (дар мобайн) сифати маҳсулотро аз назар мегузаронад.

Аксбардор:В.ПОРТНОВ.

Ба вақти зимистонӣ гузаштанд

Дар фурудгоҳи байналмилалии Тошканд ва умуман дар маҷмӯи хадамоти Ширкати ҳавопаймоии «Ӯзбекистон ҳаво йўллари» ба шароити иқлими зимистонӣ гузаштанд.

Ҷадвали нави парвозҳои хориҷӣ бино ба шароити иқлимӣ ва ба вақти зимистонӣ гузаштани он кишварҳо тартиб дода шудааст. Дар Ӯзбекистон дар тафовут аз он мамлакатҳо вақт тағйир намеёбад.

Хати парвози ҳавопаймоҳо аз Тошканд ба фурудгоҳи «Нарита»-и Токио ва аз он ба шаҳри Осака дубора боз гардид, ки дар ин хат аэробусҳои «А-310» парвоз мекунанд.

Боз як парвози дигар аз ҷониби ширкати ҳавопаймоии «Аэрофлот,Российские авиалинии» ба Тошканд аз «Шереметево»-и Маскав ба роҳ гузошта шуд, ки ҳоло ҳафтае се бор иҷро мегардад.Ва ин парвозҳо бино ба назардошти парвозҳои 55 кишвари ҷаҳон ба амал оварда мешаванд, ки мусофирон бо онҳо парвози худро бе танаффуси зиёд идома диҳанд. Ба парвозҳои ин ширкати ҳавопаймоии Русия билет дар Ӯзбекистон ба сӯми пули миллӣ харид карда мешавад.

А.ЗАНӢ.

Нуқтаи қудрат

(Ҷасорати аҷдодон дар роҳи истиқлол барои авлодон андозаи абадист)

...Шарт нест, ки воқеаю ҳодисаҳои гуногунро, ки дар саҳифаҳои таърих сабтанд, чӣ тавре, ки бошанд, ҳамон тавр такрор кунем. Вазифаи мо аз нигоҳи шӯълаи оинаи ҳаёти имрӯза равшанӣ андохтан ба ҳодисаҳои таърихӣ ва онҳоро ба наслҳои ҳозира бозгӯ кардан аст. Чаро перомуни саҳифаҳои торики таърих ва равшанӣ андохтан ба онон бештар ҳарф мезанем? Зеро маҳз тавассути нури ақлу идрок—мушоҳидаву муқоисаи солим он чиро, ки дар таърихи куҳан воқеъ шудааст, равшан тасаввур карданамон мумкин аст. Ва ҳамин мушоҳидаву муқоисаи амиқ, айни ҳол, мизони адолат хоҳад буд. Дар айни замон тавассути инъикоси воқеаҳои замони гузашта ҳаёти имрӯзаро низ ба тасвир кашидан ва тасаввур кардан мумкин. Дар ин ҳолат пардае, ки миёни мозӣ ва ҳаёти имрӯза аст, бардошта мешавад. Зимнан, асаре, ки ба таҳлили он шурӯъ карданием, воқеаҳоеро дар бар мегирад, ки дар давраи қадим дар садаи 1Ү-и пеш аз милод, яъне замони кишваркушоии Искандари Зулқарнайн рӯй дода, «Тахти муқаддас» (Ё худ «Тахти Ҷамшед») ном гирифтааст.

Доираи мазмуни асар низ дар атрофи ана ҳамин маснади муқаддас ва ба киҳо насиб гардидани он давр мезанад. Ин ҷо суоле пайдо мешавад: мубориза барои тахту тоҷ фақат дар ҳамон замонҳо вуҷуд дошт? Ба ҳамагон аён аст, ки масъалаи тахту бахт аз замони пайдоиши оламу одам вуҷуд дошт, ҳоло ҳам ҳаст ва оянда низ подор хоҳад монд.

Вақте хоҳиши таълифи ҳамин мақола дар ман пайдо шуд, хаёламро беихтиёр мафҳуми «ғояи истиқлоли миллӣ» фаро гирифт. Ба фикру хаёл ғӯта мезадам. Ба саволҳое, ки дар майнаам пайдо мешуданд, худ ҷавоб меҷустам. Дар мо ин мафҳум кай пайдо шуд? Чашм пӯшида, ҳамон ҷӯёи ҷавоб будам. Ва, ниҳоят, дар пеши назарам манзараи таърихӣ намоён гашт. 31 августи соли 1991. Сессияи ғайринавбатии Шӯрои Олии Ӯзбекистон идома дорад. Раҳбару раҳнамои халқамон Ислом Каримов бо қалби саршор аз ҳаяҷон мустақилияти мамлакатро эълон мекунад. Ҳама хомӯш, бо гӯши ҷон мешунаванд. Воқеаи бузурги таърихӣ рух медиҳад: ҷамъомадагон дар ҳайратанд. Дар зал сукунат...

Чӣ, наход, ки онҳо ба озодии кишвар, ба истиқлоли ватан ҳамин қадар бефарқ бошанд? Бе ҳеҷ шубҳа, ба истиснои як ду нафар, дар дили ҳама ҳаяҷону шавқ мавҷ мезад. Зеро эҳсоси озодипарастӣ ба қалби мо бегона нест. Лекин ин қалбҳоро ҳанӯз ҳисси тарс тарк накарда, андеша ҳукмрон. Ҳоло он эҳсосот дар қаъри ҳастии мо чандон бедор нашуда. Ҳоло аз хоби ғафлат бедор нашуда будем.

Дар як давраи таърихии охири садаи бистум ва арафаи садаи бистуякум бо даъвати оташини оне, ки бо тақозои тақдири азал ва талаби замон чун раҳнамои халқ арзи ҳастӣ намуд, мардум гӯё якбора бедор шуда, ба як замони дигар, давру даврони дигаре қадам мондагӣ барин мешуданд. Аммо баъзеҳо ҳамон пинак рафта ва дар банди ғафлат...

Чаро? Охир мо кам не, дар давоми якуним аср дар ғуломӣ ва асорат зиндагӣ мекардем. Аз ба забон овардани «ҳуррият» ва «истиқлол» барин суханон меҳаросидем. Ҳоло бошад, бо қалби пурҳаяҷон оиди истиқлоли миллӣ баланд ҳарф мезанем. Илоҳо ин неъмати бузург ҳам қалбамон, ҳам замини модаронамонро абадулабад тарк накунад! Боиси дар хусуси истиқлоли миллӣ батафсил сухан ронданам он аст, ки мағзу моҳияти мақолаеро, ки навиштаниам, маҳз ҳамин мавзӯи муборак ташкил медиҳад.

Истиқлоли миллие, ки алҳол ба ливои муборак табдил ёфта, болои сарамон ҷилвагар аст, воқеан, дар замонҳои қадим низ ба дасти аҷдодонамон ҷилва дошт?

«Тахти Табаррук»-и нависанда Йӯлдош Муқимоврo мутолиа карда, ба ҳамин гуна саволҳо ҷавоб ёфтагӣ барин мешавем. Дар тимсоли нӯҳ уқоби Хур дар муборизае, ки тахти сарварии қаҳрамони марказии асар Спитамен бурда мешавад, гуфтан мумкин, нишонаҳои ғояи истиқлоли миллӣ муҷассам аст. Зимнан, тухму донаи ғояи миллӣ абадист ва он дар сурати ливои муборак аз даст ба даст ва аз авлод ба авлод мегузарад, зеро навдаҳо месабзанд, шоҳҳо барг мебароранд, мешукуфанд, мева медиҳанд.

Мутаассифона, дар баъзе замонҳо ин тухму дона хуб сабз нагашт, хато неш зад. Сабз шуда бошад ҳам, маъюбу маҷрӯҳ... Чӣ бахти бузурге, ки ин донаҳои муборак дар давру замони мо якбора нумӯ кард, сабзид ва гулфишон шуд, шохаҳо пурбор шуда, гӯё пару бол кушоданд.

Асарро механдаму фикру хаёламро мулоҳизаҳои мухталиф мепеҷонданд.

Дар боби «Ғурур—дур буда...» паҳлавоне бо тахаллуси Қалқама қабл аз он ки бо паҳлавони юнонӣ қувва озмояд, майдонро чанд бор давр зада, ба замин ҳам мешавад ва онро бӯсида, дар ҳарб аз болои ҳариф музаффар мешавад. Чаро паҳлавон Қалқама таъзимкунон Заминро бӯсиду паҳлавони Юнон ин тавр накард? Баръакс, бо мағрурию худнамоӣ рақибро писанд накарда, ба майдон баромад?

Аз ростӣ, ҳангоми мутолиаи ҳамин лавҳаи асар ба фикр рафтам. Зеро афсонаеро дар хусуси ҳарби Антей ва Геракл хонда будам. Тавре ки дар афсона ҳаст, Геракл Антейи мағлубнопазирро аз замин бардошта, фурсате рост истод ва баъди суст шудани ӯ ба замин афканда, ғолиб омад.Зеро Антей аз Замин—модар наметавонист нумӯ гирад. Аҷаб, ин гуна одате, ки аз сеҳр ва ҳикмат саршор аст, аз киҳо гузаштааст: аз Юнон ба Тӯрон ё аз Тӯрон ба Юнон?

Дар ин боб ба ҳукми одилона баровардан оҷизам. Лекин он чӣ аз забони мӯйсафедон дар кишвари худ, ки аз паҳлавонон бой аст, шунидаам, нағз дар хотирам; ҳикояҳои пурҳикмат. Чаро Замин—модар ба инсон қувват мебахшад? Назар ба ҳикояҳое, ки шунидаам, бисёр қувваҳои маҳфуз дар қаъри замин, маъданҳое ҳаммонанди тилло ва нуқра ба ҷисми заиф ва рӯҳ мадор мебахшидаанд. Аз ин мебарояд, ки дар қадимтарин бозии ӯзбек—кураши миллиамон паҳлавонон дар маврили зарурӣ аз Замин—модар мадад ҷустаанд ва ин одат ҳамон давом дорад.

Муфассал истоданам ба ин лавҳа бесабаб нест. Дар идомаи асар ғояе дар бобати нуқтаи такягоҳ ривоҷ ёфтааст. Яъне лавҳаи муҳорибаи паҳлавонони Юнон ва Тӯрон дар асар ҷо гирифта, он барои ифодаи ҳамин ғоя ва равшан кардани он хизмат кардааст.

Ба далелҳо рӯй оварем: дар асари «Тахти Табаррук» ҷуз аз қаҳрамони марказӣ Спитамен боз чандин образҳои манфӣ вуҷуд доранд, ки агар Спитамен аз меҳри Замин—модар баҳравар бошад, онон аз ин гуна меҳр маҳруманд ва барои ҳамин ҳам ба лаънат маҳкум мебошанд.

Онҳо киҳоянд? Дар навбати аввал—падарарӯси Спитамен, ҳокими Навтака Ароба. Ароба—муҷассамаи хоинист. Вай баҳри манфиати хеш аз ҳеҷ чиз рӯй наметобад.

Вобаста ба вазъ ба ҳар гуна қиёфа медарояд. Дар давраи салтанати Дорои III маъбудаи вай бошад, баъди он ки Дорои III аз Искандар мағлуб гашт, ба ҷониби Бес гузашт, ки ӯ худро ҳукмдори Эрон эълон намуда буд.

Чанде нагузашта ба роҳнамои соҳибобрӯи Тӯронзамин Спитамен духтарашро дод. Баъде, ки Спитамен алайҳи Искандар бархесту ба исёни халқ сарварӣ кард, аз ӯ рӯй тофт. Нафақат рӯй тофт, балки ба тарафи Искандар гузашта, ӯро дастгирӣ кард. Ба вай кишвар,Ватан ва халқ азиз набуд, балки мартабаи олӣ азиз буд. Аз ин рӯ ӯ мисли паҳлавонҳое, ки дар боло зикрашон рафт, аз мадади Модар—замин маҳрум мебошад. Ҳамаи қувваҳои хайр, ки дар қаъри замин ба вай мадор бояд бахшанд, инкораш кардаанд ва лаънаташ хонданд.

Ароба, албатта, танҳо нест. Танҳо бошад-ку, чӣ хубе буд. Афсӯс... Ҳокимоне, аз қабили Оқсуорт ва Хориён, ки як замон барои истиқлол меҷангиданд, ба тарафи душман гузаштанд. Оқсуорт ба дараҷае расид, ки духтараш Рухшонаро ба Искандари Зулқарнайн бахшид.

Чаро дар ин бобат муфассал ҳарф мезанем?

Маро ба сифати як нафар хонанда ин рафтори хоинон ором нагузошт, ба якка мондани Спитамени ватанпарвар дилам коҳид.

Аз таърих маълум, ки танҳо дар сурати ҳамдилу ҳамҷон будан, муттафиқӣ, аз як гиребон сар баровардани фарзандони ватан онҳо ба мақсад расидаанд. Искандаре, ки ҷаҳонро бо зарби шамшер меларзонд, дар соҳили Зарафшон ба зарбаи ҳалокат дуҷор шуда, шикаст хӯрд.

Хулоса, қудрат дар тифоқист ва ман алҳол мулоҳизоти хешро ба мавзӯи муҳим—дар чӣ будани такягоҳи қудрат нигарониданро лозим донистам.

Дар боби «Низоъ-азо» оиди ғалабаи Спитамен, баъди ба мақсади ғун кардани қӯшун рафтани ӯ ва ҳолати вазнин афтодани ҷанговарони суғд, массагет ва сак ва торумор гаштани онҳо нақл карда мешавад, ки ба он таърих гувоҳ аст.

Ҷанговарони ин халқиятҳо ба ҳам муросо накарда, ҳар яке ба диёри худ пароканда шуданд. Қисме аз ҷанговарон дар ҳолати мастӣ ба дасти душман афтоданд. Асирон боз ба сафи қувваҳои Искандар баргаштанд. Ҳақиқатан ҳам, ҳолати ногувор. Такягоҳ куҷову худсарию парокандагӣ куҷо.

Беҷо нест, ки дар ибтидои «Тахти Табаррук» манзараи Нолиштош, ки дар қаторкӯҳҳои Нурато воқест, тасвир ёфтааст. Мувофиқи ривоятҳои халқӣ, ин санг ба қаҳрамони миллиамон Спитамен қиёс карда мешавад. Вай аз ҳамсари худ ҷудо шуда, аз дӯстони наздик низ маҳрум монда, аз дасти бевафоён нолиш мекунад ва чанд қарибони ӯ аз қуллаи Бургут худро афканда ҳалок мекунанд. Ӯ ба қулла табдил меёбад ва ҳамон аз дасти танҳоӣ нолиш месозад. Албатта, ин як ривоят аст. Лекин дар ин ривоят халқ чӣ гуфтанист? Зафар ва бахт дар тифоқӣ, дар ризоият.Фалокат ва бадбахтиҳо бошад, дар низоъ—шояд ҳамин маънӣ ниҳон аст дар ин ривоят.

Ин ғоя саропои асарро фаро гирифта, то қисми хулоса ҳам расидааст. Нолиштоше, ки ба санги абадӣ табдил ёфтааст, ҳамаи авлодони Спитаменро дар кулли давру замонҳо ба якдилӣ, ба иттиҳод даъват менамояд. Он ба мо таълим медиҳад. Нуқтаи Қудрат низ ана ҳамон аст. Нолиштош—маҳсули тафаккури бадеии халқ, образи баркамол ва абадиест, ки дар он муборизаи мардонавори қаҳрамонҳои миллиамон таҷассум ёфтааст.

Назар ба таъкиди муаллиф, ривоятро дар бораи Нолиштош ба ӯ модаркалонаш Нурмомо ҳикоя кардааст, ба Нурмомо бошад, модаркалони Севара—Себағa нақл намудааст. Зане маъруф бо тахаллуси «Севара» дар асл хоразмӣ буда, аз шаҷараи шоир-оқинҳоест, ки ба мавзеи Манғити ҳудуди Қароқалпоқистон алҳол кӯч баста. Асосгузори ин шаҷара бобо Саидмурод буда, бо тахаллуси «Сӯфӣ Саид» ашъори динию ахлоқӣ, ривояту нақл ва достонҳо офаридаву гуфтааст. Нанавиштааст, фақат бо ҳамоҳангии сози думбура иҷро кардааст. Фақат миёни халқ насуруда, балки худаш ҳам эҷод намудааст. Чун мероси оилавӣ ин асарҳо аз авлод ба авлод, аз даҳон ба даҳон гузаштааст. Нақл, ривоят ва достонҳое, ки дар сандуқи эҷодии Сӯфӣ Саид маҳфуз буданд, аввал Севара—Себағa, баъдтар Нурмомо ба авлодҳои оянда тақдим доштаанд. Дар ин асарҳо нақлҳо дар хусуси корнамоии Широқ (Шерак), Тумарис, Спитамен ҷои муҳимро ишғол менамоянд. Назар ба ақидаи яке аз давомдиҳандагони чунин афсонаҳо Йӯлдош Оташ, Севара—Себағa, Нурмомо ва бобои падариаш Қӯлдош Оташ нақлро дар хусуси Тумарис бо номи «Ойсулув» гуфтааст. Агар момои оқини машҳур Эргаш Ҷуманбулбул Тиллобибӣ низ бо ҳамин ном сурудани достони мазкурро ба хотир оварем, масъала боз равшантар мешавад. Маълум мешавад, ки ин нақлҳо фақат мансуби шаҷараи Сӯфӣ Саид, Севара—Себағa, Нурмомо ва Қӯлдош Оташҳо набуда, балки онҳоро дар атрофи саҳрои Қизилқум, минҷумла дар Нурато ҳам гуфта меомадаанд. Ҳақиқатан ҳам чарогоҳҳои воқеъ дар Конимех ва Нурато ба ҳам пайвастаанд. Эҳтимол шоиру оқинҳое, ки дар саҳрои бепоёни Қизилқум эҷод кардаанд, мансуби як мактаб бошанд, аз як чашма об нӯшида бошанд. Аз ин рӯ, эҷодиёти даҳонии онҳо аз ҷиҳати мазмун ва ғоя ба якдигар монанд. Он чӣ онҳо аз рӯи дида ва шунидаи хеш нақл кардаанд, аксар аз баъзе афкори дарҳам — барҳами муаррихони хориҷӣ арзишноктаранд.

Вақте ки ин сатрҳоро менавиштам, мушоҳидаҳои ҳаққоние, ки дар як китоби тозанашр пай бурдам, ба хотирам расид. Аз китоби «Фалсафаи таърих»-и олими сиёсатшинос Нарзулло Ҷӯраев мутолиа мекунем:

«Дар тадқиқ ва таълифи таърих мо ба психологияи миллӣ, анъанот ва мушоҳидаҳои миллиамон такя мекунем. Аз ин рӯ нуқтаи назари олимоне, ки мансуби дигар миллатҳоянд, аз олимони ӯзбек фарқ мекунад.

Ин ду ҷиҳат дорад. Якум, дили бегона, ҷаҳонбинии бегона дар ҳар шароит бо бегонагии худ мемонад. Он ҳеҷ вақт хусусиятҳои миллии миллати дигар, мураккаботи гузаштаи ӯ ва зиддиятҳояшро комилан ҳис карда наметавонад.

Дуввум, бозиҳои сиёсӣ дар ниқоби фан ва мақсадҳои дигар ҳастанд, мансуби мафкурае, ки ба сари миллат қирон меорад. Он ҳақиқати таърихро қасдан таҳриф мекунад, ҳеҷ набошад, дарҳам—барҳам месозад. Алайҳи он бояд анъанаҳои таърихнигори миллӣ барқарор карда шавад. Масалан, дар осори муаррихони гузаштагонамон бисёр ривоятҳо, афсонаҳо, ҳикмату ҳикоятҳо дуҷор меоянд. Ин чизҳо чун факти таърихӣ ба арзиши алоҳида соҳиб набошанд ҳам, дар дарки моҳияти воқеаҳо ва такомули тарзи тафаккуру мушоҳидарониамон кӯмак мерасонанд».

Аз ҳамин ҷиҳат назар афканем, ривоятҳое, ки дар «Тахти Табаррук» оварда шудааст, сазовори диққат аст. Зеро дар ривоятҳо нафаси халқ эҳсос мешавад. Ҷаҳонбинӣ ва муносибати он ба воқеаҳо акс меёбад. Чунончӣ, яке аз муаррихони хориҷӣ Квинт Курий Руф Спитаменро зани худаш нобуд сохтааст гӯяд, дигараш Арриан таъкид месозад, ки ӯро ҳамқабилаҳояш қатл кардаанд. Дар асл халқе, ки Спитаменро тавлид карду ба воя расонд, ҳукми дигар мебарорад. Дар ривоёти хеш ӯро ба дараҷаи даҳо мебардоранд. Дар назди халқ Спитамен ва ҳамсафони ӯ—Хур Бургутон дар ҳамаи давру замонҳо тимсоли ҷасорати абадианд.

Ба охири асар назар меафканем.

Манзараи даҳшатнок ва таҳлукаангез. Спитамен ва ҳашт ёронаш аз таслим шудан ба душман дида маргро афзал мешуморанд.

Ин Хур Бургутон бо роҳбарии Спитамен аз баландии қалъаи Тахтизар ба манзараҳои Ватан бо ҳавасу меҳр нигариста, қабл аз он ки аз қуллаи баланд чун Хур Бургутон худро афканда мардонавор ҳалок шаванд, ба авлодони имрӯза муроҷиат менамоянд, онҳоро ба заковат даъват месозанд. Ин даъват мақсад ва ғояи рӯҳи никорталабонаи халқро дар худ инъикос мекунад.

Бале, номи он нӯҳ уқобе, ки дар остонаи Нолиштош ба хоби абад рафтааст, чун нури накӯӣ шӯълавар аст. Ва дар забони авлодҳои миннатпазир чун ғазал таранум мешавад. Ба мақсад ва ғояҳое, ки онҳо нарасида буданд, авлодон расиданд. Ба гуфти Спитамен, имрӯз мардҳо боз ба ҷониби халқ мегузаранд ва он чӣ нагуфта буданд, аз забони кӯдакони навтавлиди халқ ва фарзандони ҷасури он иброз медоранд. Ин сухани муқаддасест, ки дар қадим ногуфта мондааст, ғояи Истиқлоли Миллист, ки ба ливои муборaки мо табдил ёфта. Дар даъват-васияти даҳо чунин сатрҳо ҳастанд:

Ба Бургутон дода табаррук бахтро,
Гардонем ба мардум гумшуда Бахтро.

Ҳақ асту рост. Тахти табаррук, ки фурӯ рафта буд, аз нав қомат афрохт ва он ба уқобони Хур, ки дурпарвозанд, супурда шуд, мурғи бахт, ки дуздида шуда буд, аз нав ба сари халқ нишаст.

О. НАЗАРОВ.

Хондамир аз дидгоҳи олимони Ғарб ва Шарқ

Ахиран дар саҳифаҳои интернет олими шинохта Камбиз Исломӣ хабар додааст, ки профессори донишгоҳи Ҳарвард Вилер Тэксон тарҷумаи нави қисми саввуми асари Ғиёсиддини Хондамир «Ҳабиб ус-сияр»-ро ба хонандагони инглисзабон пешкаш намудааст. Камбиз Исломӣ таъкид менамояд, ки ин қисм аз «Ҳабиб ус-сияр» яке аз сарчашмаҳои асосӣ барои омӯхтани аҳволи он давра буда, маълумотҳоеро дар бар мегирад, ки дар дигар сарчашмаҳо ба назар намерасад. Олим менависад, ки тарҷума дақиқ ва хоност. Дар ин ҷо бори дигар таъкид шудааст, ки забони ин асар нисбат ба сарчашмаҳое, ки Хондамир истифода кардааст, соддатар мебошад.

Суоле ба миён меояд, ки чаро то ҳол таваҷҷуҳи олимон ба тадқиқотчиён ба асарҳои Хондамир зиёд аст? Шояд сабаби ин то ҳол ба таври бояду шояд омӯхта нашудани асарҳо ва фаъолияти адабии ӯ, ё худ аҳамияти калон доштани ин асарҳо дар боз кардани саҳифаҳои ҳаёти аҳволи сиёсӣ, иҷтимоӣ ва адабии он замон бошанд. Маълум аст, ки асарҳои Хондамир ба чанд забон тарҷума ва манбаи асосӣ дар омӯхтани таърихи он давра шинохта шудаанд.

Аз ин рӯ Хондамирро то ҳанӯз асосан ҳамчун таърихнавис мешиносанд. Асарҳои ӯро асосан тадқиқотчиёни соҳаи таърих истифода бурдаанд. Аз ҷумла олимон монанди Д.Эрбело, Б.А.Жуковский, В.В.Бартолд, А.М.Беленитский, Саид Нафисӣ, А.Болдирев,С.Эркинов, А.Уринбоев, С.Ганиева ва бисёре аз дигарон дар тадқиқотҳои худ аз онҳо истифода бурданд.

Яке аз корҳои тозатарин ва шоистае, ки ба Хондамир бахшида шудааст, ин рисолаи докторӣ олимаи таърихшинос Дилором Юсупова мебошад, ки ахиран ҳимоя шудааст. Олима заҳмати зиёд ба харҷ дода ба хонанда дар бораи ҳаёт ва эҷодиёти Хондамир маълумоти тозаи гаронбаҳо пешниҳод намудааст. Хонум Дилором ба баъзе нуктаҳои баҳснок дар бораи эҷодиёти Хондамир рӯшанӣ низ меандозад. Ӯ аз ҷумла дар иртибот ба Хондамирро «олими сермаҳсул набуд» гуфтани М.Сале таъкид менамояд, ки Хондамир дар 63 соли умраш мероси хеле бои адабӣ—сензда асар бо забони тоҷикӣ гузоштааст ва ин гуфтаҳои олими сермаҳсул будани ӯст.

Олимони дигаре, ки аз нуктаи назари мо дар омӯхтани фаъолияти адабии Хондамир саҳми сазовор гузоштаанд, Бӯрӣ Аҳмедов мебошад. Ӯ дар рисолаи ба Хондамир бахшидаи худ дар бораи асарҳои Хондамир маълумоти зиёдеро оварда дар бораи ҳар як асари Хондамир мухтасаран маълумот додааст, ки қобили таваҷҷӯҳ аст.

Бо вуҷуди ин омӯзишҳо дар эҷодиёти Хондамир ҳанӯз паҳлуҳои наомӯхтаи зиёде боқӣ мондаанд. Хусусан, «Макорим ул-ахлоқ», «Номаи нома» ва қисми саввуми «Ҳабиб ус-сияр»-и ӯ дар омӯзиши аҳволи адабӣ, сиёсӣ ва иҷтимоии ондавра манбаи хеле муҳиманд. Дар ин асарҳо симои Хондамир ба сифати як адабиётшиноси барҷастаи замони худ низ инъикос ёфтааст.

Мутаассифона, аксар тадқиқотҳо ба соҳаи таърих нигаронида шудаанд ва дар онҳо фаъолияти адабии Хондамир сарфи назар шудааст. Ҳол он ки се асари номбаршуда дар бораи аҳволи адабии он давра маълумоти гаронбаҳое доранд, ки дар дигар манбаъҳо пайдо намешаванд. «Номаи нома» бошад, навгоние дар адабиёти он давра буд, ки усулҳои навиштани мактубу тартиби шартномаҳоро дарбар гирифтааст. «Макорим-ул-ахлоқ» асосан ба Алишери Навоӣ бахшида шуда бошад ҳам, аз он маълумоти зиёде дар бораи аҳволи адабии он давраро пайдо кардан мумкин аст. Дар «Ҳабиб ус-сияр» бошад, оид ба эҷодиёти зиёда аз 130 адиб маълумот дода шудааст.

Яке аз олимоне, ки ба фаъолияти эҷодии Хондамир аз нуқтаи назари адабиётшиносӣ муроҷиат кардааст, Усмонҷон Каримов мебошад. Ӯ дар китоби «Адабиёти тоҷик дар асри XVI», «Ҳабиб ус-сияр»-и Хондамирро таҳлил карда, ӯро чун адиб ва олими соҳаи адабиётшиносӣ муаррифӣ менамояд.

Ва ахиран адабиётшинос, профессор Ҳасан Қудратуллоев таваҷҷӯҳи аҳли адабро ба зарурати омӯзиши Хондамир ба сифати адабиётшиносон даврони худ ҷалб намудаанд. Устод Қудратуллоев ҳам дар рисолаи докторӣ ва ҳам дар китоби «Навоишинос адабий-эстетик олами» маълумотҳоеро, ки дар «Ҳабиб ус-сияр» омадаанд, бо санадҳои Алишери Навоӣ дар «Маҷолис ун-нафоис» киёс намуда, ба хулоса меоянд, ки бе муқоисаи асарҳои адибоне, ки дар бораи аҳволи адабии он давра маълумот додаанд ва дар ё тазкира навиштаанд, монанди Заҳириддин Бобур, Зайниддин Маҳмуди Восифӣ ва Алишери Навоӣ, бо навиштаҳои Хондамир саҳфаҳои таърихи адабиёти он давра нопурра мемонанд. Зеро Хондамир дар бисёр ҳолатҳо дар баҳо додан ба эҷодиёти ин ё он адиб бо Навоӣ ҳамфикрии худро изҳор карда бошад ҳам, дар аксар ҳолатҳо маълумотҳои Навоиро пурра сохта, далелҳои тоза низ овардааст. Хондамир ба масъалаҳое, ки дар навиштаҳои Навоӣ бо ин ё он сабаб пӯшида мондаанд, рӯшанӣ меандозад.

Устод Қудратуллоев дар таҳлили адабиёти нимаи дуввуми асри понздах ва нимаи аввали асри шонздах маълумотҳои Навоӣ, Бобур, Восифӣ ва Хондамирро қиёсан таҳлил намуда, таъкид менамоянд, ки дар маълумот ва баҳои Бобур ва Навоӣ мақоми баланди иҷтимоии онҳо ҳис карда мешавад, мақоми иҷтимоии Хондамир бошад, бо дигар «чашм» дидани он аҳволро тақозо кардааст. Аз ин рӯ омӯхтани адабиёти он давра бе муқоисаи ин маълумотҳо номукаммал хоҳад буд.

Масалан, Навоӣ дар «Маҷолис ун-нафоис» менависад, ки Мир Хоҷ (Унсӣ) «хӯбан» ғазал менавишт, Хондамир бошад хабар медиҳад, ки ин шоир дар «девони ғазалиёташ Унсӣ» ва дар «девони қасоидаш Мирхоҷ тахаллус мекард» ва қиссаи Лайлӣ ва Маҷнунро ба назм даровардааст. Яъне девони ғазалиёт доштаи Унсиро таъкид мекунад. Ин гуна мисолҳоро дар асари Хондамир хеле зиёд пайдо кардан мумкин аст.

Хондамир инчунин дар тасвири аҳволи адабии он давра аз усулҳои гуногун моҳирона истифода мебарад ва баёнаш каме печида бошад ҳам, қобили дарк аст. Шеърҳое, ки ӯ истифода кардааст, аз табъи баланди шоирӣ, маҳорати шеършиносӣ ва олами бои зебоишиносиаш гувоҳӣ медиҳанд. Аксар байт ё порҳои шеърие, ки Хондамир дар «Ҳабиб ус-сияр» истифода намудааст, берун аз чаҳорчӯбаи эҳсосоти диние мебошанд, ки дар он давра чомеаро печонида буд. Масалан, ӯ агар аз Мавлони Риёзӣ байти:

«Фалак шуста ба оби Хизр агар домони ман будӣ,
Ҳанӯзам даст дур аз домани ҷонони ман будӣ»-ро мисол оварда бошад, аз Хоҷа Мансур Табкачӣ байти:

«Пардаи лола тиҳӣ дидаму оғушта ба хун,
Ёдам омад, ки маро рафта дил аз парда бурун»-ро истифода намудааст ва аз Мавлоно Котибӣ қитъаи зеринро:

«З-оташи қаҳри вабо гардид ногоҳон хароб,
Астарободе, ки хокаш буд хушбӯтар зи мушк.
Аз шарораш пиру барно ҳеҷ кас боқӣ намонд
Оташ андар беша чун афтад на тар монад на хушк».

Мисоли овардаи бо забони Котибӣ шаҳри ободи будани Ҳиротро боз як бор таъкид месозад ва аз харобиҳое, ки бемории вабо оварда буд, хабар медиҳад.

Хондамир дар «Ҳабиб ус-сияр» дар бораи фаъолияти адабии шахсони зиёд маълумот дода бошад ҳам, танҳо теъдоди ками онҳоро ҳамчун шоирони хуб шинохтааст. Яке аз ин шоирон Мирзо Қосими Нозим аст, ки Хондамир аз хусуси ҳусни одоб, салосат ва маънии хуби ашъори ӯ чунин гуфтааст:«Ба вуфури макорими ахлоқ ва маҳосини ободи ҳамвора нақши хайрхоҳӣ дорад. Ашъори дилфиребаш ба салосати алфози чавдати маънӣ музайян аст...».

Албатта Хондамир чун дигар адибон тазкира нанавиштааст ва маълумотҳои ӯ дар бораи аҳволи адабии он давра дар қисми саввуми «Ҳабиб ус-сияр» пароканда омадаанд, вале агар ин маълумотҳо ба таври бояду шояд омӯхта шаванд, саҳифаҳои норавшани аҳволи адабӣ, сиёсӣ ва иҷтимоии он давра рӯшан хоҳанд шуд.

Таҳлили ҳаматарафаи адабии «Макорим ул-ахлоқ», «Номаи нома» ва «Ҳабиб ус-сияр»-и Хондамир барои омӯхтани аҳволи адабиёт ва адабиётшиносии он давра хеле муҳим буда ба назар мерасад ва истиқлолияти мамлакат аз тадқиқотчиён ва олимони риштаи адабиёт тақозо дорад, ки ин асарҳоро объективона ва аз нуқтаи назари замони муосир омӯзанд.

Ва албатта тарҷумаи тозаи қисми саввуми «Ҳабиб ус-сияр дар Мағриб гувоҳи таваҷҷӯҳи тозае ба он давра буда, таконе барои омӯзиши саҳифаҳои бознашудаи таърих ва адабиёти он даврон аст.

Абдусаттор ШАРОФИДДИНОВ.

Пешгӯиҳо нодуруст мебароянд

Илми аҳолишиносӣ ҳеҷ гоҳ илми дақиқ ба ҳисоб намерафт ва намеравад ҳам. Чунки миқдори камшавии аҳолӣ нисбати дурнамоиҳо аз он гувоҳӣ медиҳад. Зеро аз ин панҷоҳ сол муқаддам пешгӯӣ шуда буд, ки аввали садаи XXI миқдори зоиш нисбати фавтидан хеле зиёд мегардад. Яъне миқдори зоиш нисбати як модар дар давоми сол ба 2,1 кӯдак нишон дода шуда буд.

Вале ин миқдор камшавии афзоиши аҳолиро таъмин мекунад. Аз ин рӯ тахмини

Турфа олам

аҳолишиносон дар бобати соли 2200 расидани ин миқдори аҳолии сайёра ба 12 миллиард нафар, акнун танҳо орзу менамоянд. Чунки афзоиши аҳолӣ ва хеле калон шудани фарқияти зоишу фавтидан нишон медиҳад, ки аҳолии сайёраамон дар соли 2200 базӯр ба 10 миллиард нафар хоҳад расид ва он минбаъд нисбати фоиз кам шудан мегирад. Зеро ба фикри корбастон амалиёти озогардидани банақшагирии оила самараи хуби худро мебахшад ва он боиси аз пешгӯиҳо кам шудани миқдори аҳолӣ мегардад.

Ҳоли ҳозир аҳолии сайёра 6,2 миллиард нафар мебошад. Яъне миқдори аҳолӣ нисбати садаи гузашта қариб чор маротиба афзуд. Дар шаҳр 47 ва дар деҳот 53 фоизи аҳолӣ зиндагонӣ мекунанд. Аҳолии сайёра пиртар мешавад. Махсусан солҳои охир миқдори куҳансолоне меафзояд, ки аз 80 сол бештар умр дидаанд. Аҳол ба фикри корбастони СММ миқдори аҳолӣ хеле суст соле 1,2 фоиз меафзояд. 97 фоизи афзоиш ба мамлакатҳои аз нигоҳи иқтисодӣ на он қадар мутараққӣ рост меояд. Дар бобати афзоиши аҳолӣ пешсафон Чин, Ҳиндустон, Покистон, Нигерия, Бангладеш, Индонезия мебошанд. Махсусан дар Ҳиндустон аҳолӣ бо суръати баланд меафзояд ва тахмин меравад, ки соли 2050 аҳолии Ҳиндустон нисбати аҳолии Чин 100 миллион нафар зиёд хоҳад гардид.

Миқдори аҳолии Аврупо ҳарчанд ба ин мамлакатҳо теъдоди муҳоҷиршавандагон зиёд аст, кам мегардад.

Хӯрок мизони кайфият аст

Одамоне, ки кайфияташон ба тезӣ тағйир меёбад, вазъи худро то андозае бехтар карданашон мумкин аст. Ба фикри мутахассисон барои ин онҳо танҳо ратсиони хӯрокаи худро тағйир диҳанд, кофист. Дар он сурат барои онҳо ҳоҷати истеъмоли ҳар гуна доруҳои оромкунанда намемонад.

Ҳамапурсие, ки яке аз ташкилотҳои бонуфуз гузаронда, дар он бисёр занону мардон, мӯйсафедон, пиразанон, ҷавонписарону духтарон, писарбачаву духтарон иштирок намуданд, нишон дод, ки 80 фоизи онҳо таъкид кардаанд, ки баъди тағйир додани ратсиони хӯроки худ то андозае ором гаштаанд. 25 фоизи онҳо ифроз доштанд, ки дар натиҷаи тағйир додани ратсиони хӯрок кайфияти онҳо ба тезӣ тағйир ёфта, аз ҳолати таҷанҷ ва хавотиргирӣ батамом халос шуданд.

Махсусан кам истеъмол кардани шакару қахва, бештар истеъмол кардани обу маҳсулоти обчакориву сабзавот ба натиҷаҳои эҷобии калон дар ин бобат мувафаққ гаштаанд.

Хӯрок ва кайфият муштарак будааст ва тағйир додани ратсиони хӯрокхӯрӣ боиси рӯҳбаландӣ ва аз ҳар гуна асабвайронкуниҳо халос шудани мизоҷон гардидааст.

Сатҳи азонӣ барқарор мегардад?

Олимон баъди мушоҳидаҳо ба чунин хулоса омаданд. Сатҳи азонӣ оҳиста-оҳиста ба эътидол меояд. Аз он ҷумла, дарачаи сатҳи азонӣ дар болои Антарктида кӯтоҳ мегардад. Ва агар ҳамин тавр давом кунад, соли 2050 пурра ин сурохӣ баста мешавад.

Сабаби онро олимон дар ба муҳити атроф кам пахн кардани хлор медонанд. Ва аз соли 1987 боз андешидани тадбир дар бобати истифода набурдани омехтаи хлор дар яхдонҳо ва кондитсионерҳо низ дар ин бобат самараи хуби худро мебахшад.

Зеро ба муҳити атроф пахн кардани хлор ба авҷи аълояш расид ва танҳо соли 2000 ба муқобили он мубориза авҷ гирифт. Ва хлор сатҳи озониро сӯрох карда, дарича ба вуҷуд оварад, ки он боиси зарар ба муҳити атроф, баланд гаштани ҳарорати ҳаво гардид.

Агар мамлакатҳо нуқтаҳои ҳуҷҷати минералро дар бобати то соли 2005-ум 50 фоиз ва дар соли 2007 то 85 фоиз кам кардани истифодаи омехтаҳои хлор ҷомаи амал пӯшонанд, дар он сурат барои тезтар пӯшондани сурохии сатҳи азонӣ саҳми арзанда мегузоштанд.

Рагу пайҳои сунъӣ

Олимони амрикоӣ эълон намуданд, ки полимери нави органикиро ба вуҷуд овардаанд, ки онҳо тахти таъсири сусти энергияи барқ кӯтоҳ васеъ карда хоҳанд шуд. Ва он барои тайёр намудани рагу пайҳо мусоидат мекунанд барои иваз кардани узви инсонӣ истифода бурда хоҳанд шуд.

Полимери нав дар айни замон имконияти тайёр кардани пӯстро ҳам фароҳам меоварад. Ва алҳол ин полимерҳоро барои тайёр кардани узвҳои инсон истифода мебаранд ва дар ин бобат эълон карда намешавад, ки онҳо кадом узвҳо ҳастанд.

Тадқиқотгарон аллакай бист сол боз дар бобати ба вуҷуд овардани маводҳое кор мекунанд, ки бароии тайёр кардани узвҳои сунъии инсон мадад хоҳанд расонд ва он роҳро барои тайёр намудани инсони бионикӣ боз менамоянд.

Китобро мемонад

Дар ҳавлии мадрасаи Бибихонуми шаҳри Самарқанд ду санги пурнақшу нигори ба ҳам чафс воқеъ аст, ки дарозии ҳар кадом 2 метру 25 сантиметр мебошанд. Сангҳои суфаи мадраса китоби боҳашамати кушодаро мемонад.

Садаи XIУ дар мадраса ба андозаи сангҳо китоби бузурги Қуръони Шариф вуҷуд доштааст. Онҳое, ки ба қироат шурӯъ мекарданд, аввал Қуръонро болои сангҳо гузошта ва худ сари баланд менишастаанд. Қуръони бузурги Самарқанд аз сабаби тохту тозҳо нопадид шудаанд. Ҳамин «китобмонаи сангин» то имрӯз боқӣ мондаасту халос.

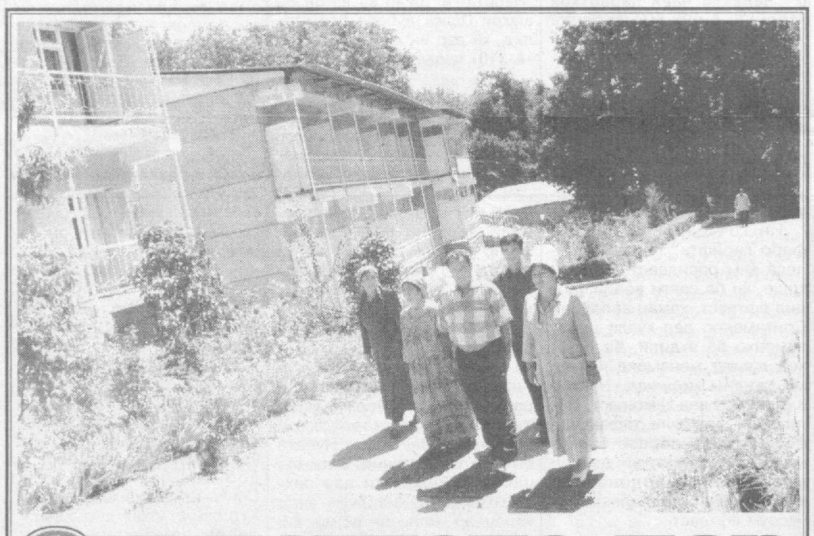

Сиҳҳатгоҳе дар ҷаннатмакон

Сиҳҳатгоҳи «Оқтош» яке аз сиҳҳатгоҳҳои иқлимии раёсати курортҳои Федератсияи иттифоқҳои касабаи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон махсуб буда, дар яке аз ҷойҳои хушманзараи ноҳияи Бӯстонлиқ воқеъ аст. Баробари аз дарвозаи сиҳҳатгоҳ ворид шудан нафаси шумо фораму маҳин ба аъзои баданатон ҳаловат мебахшад. Аз ҳавои софу беолиш, кӯҳҳои сабзпӯш, дарахтони бешумори боровару манзаравӣ, ойи шаффофи дарёчаи аз мобайни ҳудуди сиҳҳатгоҳ ҷоришудаистода роҳат мекунед. Хусусан ҳамин манзараю макон ва бодӯ ҳавои софи ин ҷо ба якчанд дард даво мебахшад.

— Дар сиҳҳатгоҳамон, ки барои муолиҷаи касалиҳои дилқу нафас, бронхит пешбинӣ шудааст, сиҳҳатии 99,5-100 фоизи дардмандон рӯ ба беҳбудӣ мениҳад, яъне самарабахшӣ дар сатҳи болост, — мегӯяд сардухтури сиҳҳатгоҳ, духтури соҳибтаҷриба Ӯрмонака Тӯлаганов.

Сиҳҳатгоҳ дар як вақт 126 нафар дардмандонро қабул карда метавонад. Ба онҳо 75 нафар шифокорону ҳамшираҳои тиббӣ хизмат мерасонанд. Ошхонаи замонавии дорои 200 ҷой, ҳавзи шиноварӣ, майдончаи рақс, зали тарбияи ҷисмонии муолиҷавӣ дар хизмати истироҳаткунандагон аст. Инчунин дар ин ҷо зиёда аз дувоздаҳ навъи гиёҳҳо шарбати шифобахш тайёр мекунанд.

Азиза Исроилова, Малика Рӯзметова барин шифокорони соҳибтаҷриба бештар аз шароити хуби иқлимӣ, манзараҳои беташкӣри кӯҳистон, бодӯ ҳавои гуворо баҳра бардоштано тавсия медиҳад.

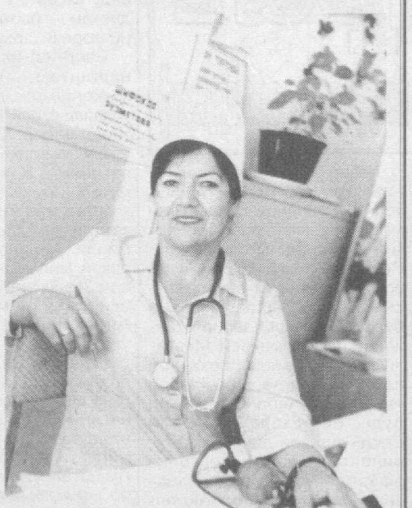

Дар суратҳо: **1.** Намуди зоҳирии маҷмӯи бинои хоби сиҳҳатгоҳ. **2.** Яке аз духтурони соҳибтаҷриба, пулмонолог **Малика Рӯзметова.** Ӯ зодаи вилояти Хоразм буда, ҳаждах сол инҷониб дар сиҳҳатгоҳ кор мекунад.

Аксбардор: В. ПОРТНОВ.

Ғамхорӣ ба собиқадорон

Ҷамъомади шаҳрвандони маҳаллаи Саъдӣ дар Андиҷон яке аз маҳаллаҳои беҳтарин ба ҳисоб меравад. Дар соли хифзи куҳансолон ба муаммоҳои мӯйсафедон эътибори калон дода мешавад. Чашн гирифтани зодрӯзи куҳансолоне, ки ба сад даромадаанд ва аз он гузаштаанд, ба ҳукми анъана меравад.

Бисёр вақт чунин воҳӯриҳо барои ҷавонон сабақи хуб мегардад,—мегӯяд раиси ҷамъомади шаҳрвандон М.Исмоилов.—Дар он ҷавонон дар назди куҳансолон аз имтиҳони ба худ хос мегузаранд, куҳансолон бошанд аз онҳо таҷрибаи ҳаётиашонро баҳам мебинанд.

Собиқадорон натанҳо бо суханонишон, балки бо корашон ҳам кӯмак мерсонанд. Устоён, ҳунармандони маҳаллии маъруфи маҳалла Б.Шарипов, Н.Тиллоев, М.Мӯсоев, М.Зокиров асрори ҳунармандиашонро ба дусад нафар хонандагон меомӯзонанд.

(ӮзА).

Ёде аз Маҳмуди Воҳид

Дӯстон, вақти гули хор маро ёд кунед,
Бо дилу дидаи бедор маро ёд кунед.
Лоиқ.

Ба хониши ифоданок рағбати калон доштем. Шеърдӯстон дар байни мо, духтарон, бештар буданд. Дарси адабиётро бесаброна интизорӣ кашида, муаллим аз ёд кардани ин ё он шеърро агар ба мо супурд, зуд аз паи ичрои супориш мешудем. Лекин вазифаи мо танҳо азёд кардани шеър не, балки бо шӯру ҳаяҷон, бо дарки мазмуну талаффузи шевою равон қироат намудани шеър буд.

Дар интихоби шеър, шарҳи баъзе калимаҳои душворфаҳм, тарзи дурусти талаффузи ҳарфу ҳиҷоҳо муаллимонамон Я.Зуннунов, С.Слонова ва Э.Султоновахо ба мо кӯмак мерасониданд.

Дар баробари ҳамин чӣ қудрати волои соҳирӣ доштани шеъру шеъриятро пас аз шунидани шеърхониҳои ҳунарманди мумтоз Маҳмуд Воҳидов зиндаёд чуқур дарк кардаем. Гап дар он ки мо дар хона наворҳое дорем бо сабти овози ин ровии маъруф. Оҳое «Ишқи зиндагӣ» ва «Гуфтугӯ бо худ» ном гирифтаанд. Ҳангоми шунидани қироати Маҳмуди суханҷӯ дар дил эҳсоси гуворое бедор шуда, кас беихтиёр худро дар олами пурэъзози сухани баланд ҳис мекунад ва аз лабони ӯ низ шираи шеър таровиш меҳӯрад:

Дил меравад зи дастам,
соҳибдилон, худоро,
Дардо, ки рози пинҳон
хоҳад шуд ошкоро...

Ғазалҳои дилошӯби таронасарои беҳамтои ишқу шеъри Хофизи Шерозӣ аз забони Маҳмуди Воҳид басо хушгувор садо доданд. Ҳамчунин рубоиёти Умари Хайём, ки яке аз сиротагони тобони осмони шеъри форсию тоҷикист...

Маҳмуд Воҳидов намунаи ашъори дилангези шоирони муосири тоҷикро низ чаззобу муассир қироат намуда, аз сабти худ «Ватан ва фарзандон» унвон гузоштааст, ки он ёдгории бебаҳое ба насли имрӯзаанд.

Гӯш ба қироати Маҳмуди Воҳид менихему бузургии Хофизу Хайёмро дигарбора дарк менамоем. Баъзе икрор мешавем, ки ба Хофизиро дӯст доштанашон маҳз Маҳмуд Воҳид сабабгор аст. Ё ки нисбати рубоиёти Умари Хайём таваҷҷӯҳи дигар пайдо карданашон бо шарофати шунидани «Гуфтугӯ бо худ» аст, бешубҳа. Оре, қироати хушгувори Маҳмуди Воҳидро дар ҳавои мусиқии чонбахш мешунавем ва аҳсос мекунем, ки шеъри Хофизу Хайём чӣ гуна ба дилу рӯҳ роҳат мебахшад ва вуҷуд мафтуни зебоиҳои шавқ зиндагӣ мешавад.

Шоирон сехрбаёнанд. Вале сеҳри сухани онҳоро бо лаҳни оҳанги қироати довудӣ ровиёне аз қабили Маҳмуди Воҳид зарб ва қудрати дигар мебахшидаанд.

Шояд бисёр ҳамсолони мо дар бораи Маҳмуд Воҳидов, ки ӯро ҳунарвари нотакрор номидаанд, тасаввури беш надоранд. Ба олами фониро ҳам хайрбод гуфтани ӯ сол гузаштааст зиёде гузашт...

Зодгоҳи Маҳмуди Воҳид шаҳраки Шайдони вилояти Суғди Ҷумҳурии Тоҷикистон. 10 октябри соли 1939 таваллуд ёфта, ҳамагӣ 38 сол умр дид ва риштаи умраш 7 ноябри соли 1977 дар мусофират ба таври фоҷиавӣ канда шуд. Чун барқ дар осмони санъати тоҷик як дурахшиду гузашт. Вале хотираш ҷамеша фурӯзон дар хонаи дилу ҷонҳост.

Мегӯянд, ки суханҷӯи нотакрор сухансанҷоне ва ҷавҳарӣ низ буд. Ҳамдиёри мо Муҳаммадҷон Қосимови рошидониро устоди хеш меҳисобид. Вай доири устодаш чанд сол қабл аз вафоти худ дар мақолаи «Садои Шарқ» мақолае дарҷ кунонд. Нигаред, М.Воҳид дар бораи устодаш чӣ хел шоирона сабт намудааст:«Санъати театрӣ чун шодӣ ва хушбахтии бебозгашт, хандаҳои дар лаб шикаста, насими форами дарғуреаст, ки дар қалбҳо ҳаяҷони ширине бедор мекунад».

Оре, чунин қудрат доштааст санъати театрӣ. Моноспектаклҳои офаридаи М.Воҳид «Гуфтугӯ бо худ» ва «Ишқи зиндагӣ» низ, ки ӯро чун офаридгори «театри андешаву эҳсос» машҳур гардонд, ҳаяҷони гуворо ва хузнолуде дар дилу вуҷуд бедор мекард. Ҳоло ҳам бо шунидани наворҳои вай аз картаҳои студияи сабти овози Тошканд, ки ҳанӯз солҳои хафтодуми асри гузашта нашр шуда буданд, ҳастии мо аз шӯру ҳаяҷон лабрез мегардад.

Бо овози маргуладори М.Воҳид танбӯри дилкаш ва мусиқие, ки ҳунарвари ӯзбек Тургун Алиматов офаридааст чӯр гардида, муассирии онро афзудааст.

Танҳо дар Тоҷикистон не, дар чойҳои дигар, аз ҷумла, дар Маскаву Тошканд ҳам М.Воҳидро дӯст медоштанд. Вақте ӯ аз бои оламӣ эҳсосу андешаҳои аҳли башар бо забони русӣ бароманд мекард, бисёрӣ гумон намекарданд, ки ӯ точик аст. Точик буд он шахсияти дурахшон, он ҳунарманде, ки баҳри такомули маънавии халқҳои дигар низ то андозае хизмат кард.

Вале ин чандон ба қадраш нарасиданд. Нақле ҳаст, ки барои моноспектаклҳое, ки дар бало зикр намудем, ӯро бисёр сахт гирифтаанд. Ғояи Ҳофизу Хайём ғӯё ба рӯҳи замон носозгор буд...

Лекин чавҳарийни суханшинос ва дилбин ба офаридаҳои М.Воҳид ва ҳунари во лои ичрогарии ӯ баҳои арзанда додаанд. Шоира Жола Бадеъ ин тавр навиштааст: Аввалин бор чеҳраи малакутии Хофиз, шӯру ғазабу хайрати ӯ, бодаиҳӯшӣ ва дастафшонии вайро рӯи саҳнаи театри Лоҳутӣ дидам... Ман сояи чунин шоирро рӯи саҳна дар вуҷуди ҳунарпеша Маҳмуди Воҳид дидам ва ба ӯ офарин гуфтам».

Оре, мисле, ки чанд аср муқаддам мардум дар оғӯши маҷлиси вазъи Воизи Кошифӣ будани, марди фозил ва ба сухангӯи суханшинос Маҳмуди Воҳидро дӯст медоштанд.

Дар китоби «Маҳмуди суханҷӯй», ки ба хотири ӯ бахшида шудааст, чунин сатрҳо хастанд:«Дарси Маҳмуд Воҳидов танҳо дарси шеър нест. Дарси Маҳмуд дарси одаму одамгарӣ, дарси аз баҳри ҳама чиз, аз баҳри таманноҳои худ гузашта, ба халку диёр хизмат кардан, дарси вафо ва ҷоннисирист...».

Бо афсӯсу армон мухлисонаш изҳор менамоянд, ки бисёр нақшаҳои ӯ ба амал нарасидаанд. Аз ҷумла, офаридани нақши Ҳамлет, таҳияи моноспектакл аз рӯи ашъори Лоиқ, офаридани образи Фирдавсӣ дар кино... Вале вай бисёр ҷавон аз дунё рафт, чунё сухани ровии чавонон дар хотир мондааст.

Гулрухсор ШОДИЕВА,
ноҳияи Сӯх.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ӯзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Ҷонишини сармуҳаррир
Шерпӯлод Вакилов

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г - 1041.
Теъдоди чоп 3000.

Ҳисоби сурати мо дар бонк:
Ҳ/С 20212000800101767001,
МФО 00423. Шуъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: **М. ОТАХОНОВ.**
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М. ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. Тӯхтаева.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шуъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.

Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.